Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 13 (20. 280) • 1989 йил 15 январь, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

МАВСУМ ОЛДИДАГИ ЎЙЛАР

ПАХТАДА НИМА АЙБ?

ДЕҲҚОН ФАРЗАНДИМАН. Пахтакорман. Бундан фахрланаман. Ғурурим ҳам, ўй-ташвишим ҳам, бахтим ҳам пахтадан. Тонглайим пахтазорда кўтарилган десам, бу гап менга унчаям муболаға бўлиб туюлмайди. Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг — даласиз ўтган кунимни умрим ҳисобига қўшгим келмайди. Бу ҳақ гап, виждонан айтган гапим.

Пахтакорлик касби ўзбек халқининг қонига сингиб кетган ўзи. Уйимда Ўзбек Совет Энциклопедияси бор. Бўш қолсам, шуни титкилаб ўтиришни яхши кўраман; худди донишманд одам билан суҳбатлашиб тўймаётганга ўхшайсан. Буни қарангки, Ўзбекистон территориясида бундан икки минг йил илгари ҳам пахта экилган экан. V—VI асрлардаёқ Марв, Бухоро, Самарқанд, Фарғона, Хоразм ва бошқа ерларда пахта калавасидан тўқилган матолар не-не юрт-элларга машҳури олам бўлиб кетган экан. Хўш, мана шу аждоддан-аждодга, авлоддан-авлодга ўтиб келаётган деҳқон ҳунари — **пахтапарварлик** нега кейинги пайтларда айрим одамлар учун эрмак бўлиб қолди? Мана шунисига ҳайронман, шунисига тушунмайман. Қачондан бери биз этак боғлаган болани «пахта қули» деб аташга одатландик? Дарвоқе, бундайларни илгари ҳам кўп учратганмиз. Эгат ичидан туфлиларининг учи билан юриб ўтиб, сал ғубор теккан почаларини пуф-пуфлаб эслари кетиб, кейин шаҳарга бориб, пахтакорнинг қайғисини еб қоладилар: «Ҳў, у иши оғир экан, бу иши чатоқ экан...» Бизга бундай оҳ-воҳдан сариқ чақалик ҳам фойда йўқ, оғайнилар. Гап билан иш битганда эди... ҳозиргача гулистон бўлмаган ер қолмасди.

Мусобақадошим — Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси Миразиз ака Рўзматов билан ҳар учрашганимизда аввал сиҳат-саломатлик, бола-чақа, кейин пахта, пахтакор ҳақида, унинг ҳеч тугамайдиган ташвишлари ҳақида сўзлашамиз.

«Коммунизм» колхози барча кўрсаткичлар бўйича кейинги уч йиллик планларини ортиғи билан бажарди. Давлат ўтган йили пахтакорларимиздан 4860 тонна «оқ олтин» қабул қилиб олди. Бу — белгиланганидан 845 тонна кўп. Шундан 2860 тоннаси машиналар улушига тўғри келди. Машинада терилган ҳар бир тонна учун 10 сўмдан, қўлда терилган ҳар килограмм хом ашё учун эса 15 тийиндан ҳақ тўладик. Натижада деҳқоннинг ҳосил хусусида мустақил фикрлашига, ўз ерининг хўжайини бўлишига тобора кенг йўл очиляпти. Моддий жиҳати яхшиланиб боришидан ташқари, энди у далага қачон, нима экишини, қандай парвариш қилишни, қайси омиллар ҳисобига ҳосилдорликни оширишни ҳам ўзи ўйламоқда. Оила, бригада, звено ва ижара пудрати кун сайин кучайиб боряпти. Бу ҳақда гапирмаслик мумкин эмас. Чунки меҳнатни ташкил қилишнинг янги усулларига ўтишда ҳали ҳам иккиланишлар кўп. Ватанимизга эса пахта керак, пахта бўлгандаям энди сифатли пахта керак. Пахтадан ташқари аҳолини гўшт, сут, сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева билан таъминлаш вазифалари ҳам деҳқон зиммасида. Шу ўринда мен москвалик Минкин деган мухбирнинг ўзбек пахтакорлари ҳақидаги мақоласини яна эслатиб ўтмоқчиман. Аввало шуни айтиш кераки, у одам пахтакор ҳаётини, умуман пахтачиликни билмаслиги ёзган нарсасидан шундоқ сезилиб турибди. Масалан, у дабдурустдан Рашидов даврида ҳам, Усмонхўжаев даврида ҳам, ҳозир ҳам болалар далада пахта тераётир, деб ёзади. Сиртдан томошабин бўлиб ҳакамлик қилиши етмагандек, пахта етиштиришдек машаққатли вазифани, у оғайнимиз худди афсунгарнинг кароматидек осон иш деб ўйласа керак, деган хулосага борасан беихтиёр. Ўртоқ Минкин, биз ҳам болаларимизни сиздан кам яхши кўрмаймиз, агар ишонсангиз — ўзбек дегани ўзи емай боласига едирадиган, ўзи киймай боласига кийдирадиган халқ бўлади. Наҳотки, сиз шунга шубҳа билан қарасангиз?! Масалан, биз ўтган йили четдан келадиган ҳашарчиларнинг ёрдамисиз эккан пахтамизни ўзимиз йиғиб-териб олдик. Ўқувчилар хусусида гапирадиган бўлсак, хўжалигимиздаги еттита мактаб ўқув программаси доирасида колхоз билан шартнома тузиб, пахта, мева, дон, силос тайёрлашда иштирок этяпти. Бунинг нимаси қуллик?! Ўқувчилар ҳозирнинг ўзидаёқ ҳақиқий деҳқон фарзанди эканлигини кўрсатмоқдалар. Масалан, 17-мактабни олайлик. У колхоздан 40 гектар ер олиб, пахта ҳосилдорлигини 35,7 центнерга етказди, яъни миришкорликда ота-оналаридан ҳам ўзиб кетди. Бундай ўқув шартномалари ҳақида ҳукумат қарори ҳам бор. Яна иккинчи томони

Маҳмуд ИСМАТОВ,

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

шундаки, ахир болаларимиз биз билан бирга яшаб, пахта ичида ўсса-да, лекин уни қандай етиштиришни билишмаса? Буниси қандай бўлади? Хўш, бизнинг ишимизни кимлар давом эттиради? Бунинг устига, меҳнат — энг яхши тарбия воситаси. Ҳалқимиз «бекорчиликдан бемаънилик чиқади» деб бежиз айтмайди. Ишончимиз комилки, ўртоқ Минкин, сиз келиб бизга пахта экиб бермайсиз. Шундай экан, масалани чуқур ўрганмай туриб, дабдурустдан марказий матбуот саҳифасида пахтакорни «пахтанинг қули» дейиш зарурмиди! Мен бу ишнинг нима мақсадда қилинганини ҳалигача тушунмайман. Меҳнатни ҳаётга қарши қўйишдан мақсад нима ўзи?! 1987 йилнинг кузида Подмосковьеда — Нарафоминск районида бўлдим. Куз ёмон келган, ёғингарчилик эрта бошланган эди. Ярим белидан лойга ботиб картошка тераётган болаларни кўрганимда, ҳали бизнинг қишлоқ хўжалик маданиятимиз анча орқадалигини ўйлаб, мен ҳам ачинганман. Лекин начора? Бу ўринда қуруқ оҳ-воҳ чекиш эмас, конкрет масалаларни ҳал қилмоқ керак, деб ўйлайман.

Шу жиҳатдан олиб қараганда, бундан икки-уч йил аввал катта идоралар чиқарган «студент ва мактаб ўқувчилари кучидан мутлақо фойдаланмаймиз» деган тантанали қарорга ҳам унча қўшилмайман. Чунки бу қарор қанчалик яхши бўлишига қарамай, барибир ҳозирча нореал. Яна бунинг устига бундай қарор негадир дала ишлари тугаб, нисбатан хотиржам бўлинган пайтда чиқарилади-да, кўкламдан яна иш қизиши билан аста-секин унутила бошлайди. Охири ҳаёт ҳақиқати ҳозирча ҳашарчилардан бутунлай воз кечиб бўлмаслигини яна бир исбот этиб беради-ю, анови қарорнинг ҳам, шу қарорни чиқарган идоранинг ҳам обрўйига путур етади. Ўша қарорга ишониб, хўжалик раҳбарлари ҳам бамайлихотир юраверадилар, ҳашарчиларга зарур шарт-шароитларни яратиб бермайдилар. Қарабсизки, ўртада иш ҳам зарар кўряпти, ҳашарчиларнинг аҳволи ҳам танг. Ахир, биз кимни алдамоқчи бўламиз? Шу ишимиз ҳам ўзига хос маъмуриятчилик, буйруқбозлик услуби эмасми? Қани энди буйруқ чиқариш билан об-ҳавони ҳам ўзгартириш мумкин бўлса?! Тасаввур қилинг: деҳқон қор эриши ҳамоно далага чиқиб, не-не машаққатлар билан мўл ҳосил етиштиради. Терим мавсуми шундайки, бир ҳафта, бир кун, ҳатто бир соат ҳам ишнинг тақдирини ҳал этади. Далада ҳосил етилиб турса-да, тепадан қор-ёмғир уриб бермагунча, бир чеккада қўл қовуштириб туриш инсофданми? Фақат ўзига-ўзи душман бўлган халқгина шундай қилиши мумкин. Шунинг учун бу мураккаб масалага ҳам «ура-ура» билан эмас, мардона, ошкора ёндошмоқ керак. Пахтачилигимиз ҳозирча шу тарзда ташкил топганки, биз тўсатдан (айниқса, об-ҳаво ёмон келган йиллари) ҳашарчилардан бутунлай воз кеча олмаймиз. Гапнинг тўғрисини айтиш керак!

ЎТГАН ЙИЛ-ку, худди «заказ қилингандек» пахта йили бўлди. Ортиқча шовқин-суронсиз, ортиқча дилозорликларсиз, ҳашарчиларни жуда кам ва жуда қисқа вақтга жалб қилган ҳолда якунлаб олинди. Яна қайтараман: йил яхши келди. Лекин бунинг акси бўлса-чи? Етиштирилган ҳосил бутунлай нобуд бўлиш хавфи остида қолса-чи? Унда нима қилиш керак?

Аммо Ўзбекистон партия ташкилоти кейинги йилларда маъқуллаб олган перспектив йўлни, яъни пахта етиштириш жараёнини ҳар турли тасодифлардан ҳоли этиш, бу ишга ҳашарчилар, айниқса студент ва ўқувчи-ёшларни бора-бора мутлақо жалб қилмаслик йўлини ўтказишни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш зарур. Бироқ ҳолва деган билан оғиз чучимайди. Неча йиллардан бери ҳурматли олимларимиз пахтанинг тезпишар навини, бизнинг континентал иқлимимизга мосроқ навқини кашф этишни ваъда қиладилар. Хўш, қани ўша навлар? Ҳалигача кўзимиз тўрт. Пахта териш машинасини, шпинделни такомиллаштириш тўғрисидаги мен билган ҳужжатларнинг ўзини агар тахлаб чиқса, точка-точка бўлиб кетади. Хўш, қани ўша оптимал машиналар? Ваъда қилинган заҳарсиз дефолиантлар қани? Ахир, қачонгача қуруқ ваъда билан қўйнимизни тўлдирасизлар?

Мана шу ва шунга ўхшаш долзарб масалаларни ҳал этмай туриб, пахтчиликни кенг, халқ фаровонлиги учун хизмат қиладиган соҳага айлантириб бўлмайди. Шунинг учун бутун айбни пахтага ағдаравермай, ўзимизга ҳам, ўз ишларимизга ҳам бир қараб қўяйлик. Пахтада нима айб?!

Яқинда биз Миразиз ака Рўзматов билан биргаликда республика матбуотида пахтакорларга қарата «Очиқ хат» билан мурожаат этдик. Уни қўллаб-қувватловчи ва айни пайтда эътироз билдирилган мактублар ҳам олинди. Ана шундай бир хатнинг автори — Тошкент Халқ хўжалиги институти доценти А. Бойзоқовдир. У, жумладан, пахта ялпи хирмонини йилдан-йилга ошириш озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришнинг кескин камайишига олиб келганлиги, натижада мева, сабзавот маҳсулотлари баҳоси Сибирь бозорларидаги нархга яқинлашиб қолганлиги хусусида ёзади. Бу гапда жон бор. Лекин биз «Очиқ хат»да пахта майдонларини кенгайтириш ҳисобига эмас, балки мавжуд ёки қисқартирилган пахтазорларда ҳосилдорликни ошириш йўли билан ялпи хирмонни кўпайтириш фикрини ўртага ташлаганмиз. Бунга қандай қилиб эришиш йўллари ҳақида тўхталганмиз. Мана, кичик бир мисол. Қиш фаслининг ҳар кунидан ҳозир оқилона, унумли фойдаланилса, кўплаб маҳаллий ўғит жамғариш мумкин бўлади. Ахир, бу борада ҳали хаёлимизга келмаган имкониятлар бор. Ўртоқ Бойзоқов мактубининг охирида «Бундай очиқ хатлар турғунлик йилларига хос»лигини таъкидлаб, бизга эътироз билдиради. Лекин айни шу олимлар тили билан айтилган конструктив, ҳар жиҳатдан ўйланган тавсияномани эса бермайди. Хуллас, деҳқонга ҳамма ўргатади-ю, аммо чуқур илмий таҳлиллар ҳалигача йўқ. Агар шундай таҳлиллар бўлганда эди, ҳозир олдимизда оғир муаммолар бу қадар қалашиб ётмасди. Шу муносабат билан кўнглимдаги яна бир фикрни ўртага ташламоқчиман. Айрим жойларда қайта қуришни фақат танқидбозлик, деб тушунишаётганга ўхшайдилар. Кўпгина партия органларида ҳам, идора, муассасаларда ҳам аҳвол шу. Шундай қилинса, қайта қуриш яхши боряпти, деб ўйлашса керак-да? Менинг фикримча, танқид — инсонни тарбиялашнинг, хўжалик ишларини юриштириб юборишнинг ҳар қанча самарадор йўли бўлганда ҳам, барибир, у **битта йўли**, холос. Танқид қилиш билан бирга, сўзсиз, яхши тажрибаларни, яхши ишбилармон одамларни кенг ташвиқ қилиш ҳам керак. Ахир, одамлар ўзларини, ўз ишларини бошқаларга, бошқа яхши ишларга солиштириши керак эмасми? Агар адашмасам, ўртоқ Горбачев ҳам бу ҳақда тез-тез таъкидлаб турибди...

Домла Бойзоқовга яна шуни айтиш керакки, турғунлик йиллари билан ҳозирги қайта қуриш даври ўртасида кескин фарқ бор. Наҳотки, шу сезилмаса?! Жумладан, республикамизда ҳам социал адолат қарор топа бошлади, одамлар онгида партияга ишонч уйғонди. Партия ҳаётининг ҳамма қирралари демократиялаш, ошкоралик принциплари билан қамраб олиняпти. Хўжалик юритишнинг янги усуллари пайдо бўлди ва чуқур илдиз отмоқда. У экономикамизни ривожлантиришга кафолат бўла олади. Буни XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси тарихий ҳужжатлари ҳам тўла тасдиқлади. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатномасида таъкидланганидек, партия «совет экономикаси жўшқинлик ва новаторлик касб этиши учун, фан-техника тараққиёти анча жадаллашиши учун, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги ошиб бораверишли учун бутун куч-ғайратни ишга солади».

ЯНА БИР ГАП. Кейинги пайтда турли минбарлардан пахтанинг харид нархини оширмасдан туриб, деҳқоннинг жонига ора кириш қийин, деган фикрлар билдирилмоқда. Бу тўғри фикр. Ҳақиқатан биз пахта тўғрисида кўп ўйлаб, пахтакор ҳақида кам жон куйдирамиз. Мажлисларда пахтакорни мақтаймиз. Лекин бу билан унинг аҳволи яхшиланиб, пули кўпайиб қолмайди-ку? Урушдан кейин бир килограмм пахтанинг харид нархи 1 сўму 21 тийин, агар гектар ҳисобига ҳосилдорлик 15 центнердан оширилганда 3 сўму 63 тийиндан тўғри келарди. Тўғри, ҳозирги нархни у пайтдаги нархга юзаки солиштириб бўлмайди. Лекин турғунлик даврида республика раҳбарлари «халқ фаровонлиги ҳақида ғамхўрлик қиляпмиз» деб оғиз кўпиртириб, аслида ҳар қандай нарх билан келишувчанлик йўлига ўтиб олдилар. Оқибатда деҳқоннинг аҳволи оғирлашиб кетди. Фикримни асослаш учун фақат биргина факт келтираман: бир гектар пахтадан 34 минг сўм даромад олинади. Лекин деҳқоннинг қўлига шундан атиги 2 минг сўми тегади, холос. Шу зайлда хўжалик юритиш осонми?!

Яқинда бўлиб ўтган Тошкент область партия конференцияси пахтачиликни жадал ривожлантириш билан бирга, яқин йиллар ичида аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш нормаларини кескин ошириш вазифасини ҳам қўйди. Обком бюроси 1989 йилни озиқ-овқат таъминоти йили, деб эълон қилди. Бу борада менинг ҳам фикр-мулоҳазаларим бор. Айтайлик, Белоруссия, Украина ва Болтиқбўйи республикаларида ҳар бош сигирдан (қаригунча) 8 та бузоқ олинади. Бизда эса бу кўрсаткич 4 тадан ошмайди. Яна биз шуни ўсиш, деб баҳолаймиз. Нега шундай? Биринчидан, молларимиз йил ўн икки ой яйратиб боқилмайди. Бунга ер ҳам, имкон ҳам йўқ. Иккинчидан, ўзимиз етиштирган пахтадан олинадиган шелуха, кунжара каби тўйимли озуқалардан бебаҳрамиз. Нима учун уларни колхоз, совхоз фермаларига бериш мумкин эмас?

Хуллас, ҳамма соҳада бўлгани каби пахтачилик елкасида ҳам ўтган йилларнинг оғир муаммолари, оғир юклари турибди. Уни фақат танқидбозлик, аллақандай тамға босишлар, бир-бирини айбситишлар билаб ҳал этиб бўлмайди. Бунинг учун тер тўкиб меҳнат қилиш ишлаш керак. Чунки ҳеч нарса одамни меҳнатчалик юксакликка кўтармайди. Одам ўз қадр-қимматини, у ким бўлишидан қатъи назар, фақат меҳнат билангина сақлай олади.

КПСС Марказий Комитетида кенгаш

13 январь куни КПСС Марказий Комитетида бўлиб ўтган кенгашда мамлакат агросаноат комплексини бошқаришни демократик асосда, янги иқтисодий муносабатлар, кооперация ва интеграция актив ривожланиб бораётган, ҳамма жойда хўжалик ҳисоби ўзлаштирилаётган шароитда такомиллаштириш йўллари кўриб чиқилди.

Кенгашга бир қанча район, область, ўлка партия комитетларининг, иттифоқдош республикалар компартиялари Марказий Комитетларининг секретарлари, иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг, область, ўлка ва республика агросаноат комитетларининг раислари, агрокомбинатларнинг бош директорлари, агросаноат бирлашмаларининг, агрофирмаларнинг агросавдо корхоналарининг, илмий ишлаб чиқариш ва ишлаб чиқариш системаларининг раҳбарлари, колхоз раислари, совхозлар ҳамда қайта ишлаш корхоналарининг директорлари, аграр соҳа олимлари, ижарачилар, шунингдек бир қанча министрликлар ва идораларнинг ходимлари, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари таклиф этилдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев кенгашни кириш нутқи сўзлаб очди.

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Давлат агросанат комитетининг раиси В. С. Мураховский доклад қилди.

Вологда областидаги «Аврора» совхозининг директори Н. М. Подгорнов, Тула областидаги «Новомосковское» агросаноат бирлашмасининг раиси В. А. Стародубцев, Украина ССР Фанлар академиясининг вице-президенти И. И. Лукинов, Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари С. К. Гроссу, Москва областидаги «Раменский» агрокомбинатининг бош директори К. В. Куницкий, Ростов область Матвеев Курган районидаги «Победа» колхозининг раиси В. А. Гулов, Белоруссия ССР Давлат агросаноат комитетининг раиси Ю. М. Хусаинов, ВАСХНИЛ академиги В. А. Тихонов, Литва ССРдаги «Видмантай» агросавдо совхозининг директори В. М. Решпас, Олтой ўлкасининг Славгород районидаги «Славгородское» агросаноат бирлашмаси кенгашининг раиси, К. Маркс номли колхоз раиси Г. А. Беккер, Калинин областининг Торжок районидаги «Лен» ишлаб чиқариш системаси кенгашининг раиси, «Мир» колхозининг раиси Н. И. Попов, Қозоғистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Назарбоев, Латвия ССР Давлат агросаноат комитети экономика илмий-тадқиқот институтининг директори А. А. Калниньш, Ставрополь ўлкасидаги «Ставропольское» бройлер ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори В. И. Постников, Ровно областидаги «Заря» агрофирмасининг раиси В. А. Плютинский, Москва областининг Ступино районидаги «Шугарово» кооперативининг раиси В. П. Трубин, Рязань областининг Сасово районидаги «Прогресс» колхози сут-товар фермаси ижара коллективининг раҳбари Н. И. Кучеренко муҳокама этилган масалалар хусусида фикрлашдилар.

Пировардида М. С. Горбачев нутқ сўзлади.

Кенгаш ишида В. И. Воротников, Е. К. Лигачев, В. А. Медведев, В. П. Никонов, Н. И. Рижков, Н. Н. Слюньков, В. М. Чебриков, В. В. Шчербицкий А. Н. Яковлев, А. П. Бирюкова, А. В. Власов, А. И. Лукьянов, Ю. Д. Маслюков, Г. П. Разумовский, Ю. Ф. Соловьев, Н. В. Тализин, О. Д. Бакланов ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари И. С. Белоусов, Л. А. Воронин, И. С. Силаев иштирок этдилар.

Кенгаш тўғрисидаги ҳисобот эълон қилинади.

(ТАСС).

26 март — СССР халқ депутатлари сайлови куни

ЮКСАК ИШОНЧ

Самарқанд

Пайариқ ремонт-ишлаб чиқариш корхонаси меҳнат коллективининг сайловолди йиғилиши бўлиб ўтди. Корхона директори Ҳ. Маҳмудов Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари А. С. Икромовни СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатишни таклиф этди. Уни бошқа нотиқлар ҳам қўллаб-қувватлашди.

Йиғилиш Анвар Солиҳович Икромовни 106-Булунғур миллий-территориал сайлов округидан СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатиш тўғрисида қарор қабул қилди.

(ЎзТАГ).

* * *

Андижон

Биринчи пахта тозалаш заводи меҳнат коллективининг сайловолди йиғилишида корхона меҳнат коллективи кенгашининг раиси А. Ҳамдамов Андижон область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Орипжоновни СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатишни таклиф этди. Бу таклифни бошқа нотиқлар ҳам қўллаб-қувватлашди.

Йиғилиш Маҳмут Маърипович Орипжоновни 577-Ленинск территориал сайлов округидан СССР халқ депутатлигига номзод этиб кўрсатишга қарор қилди.

(ЎзТАГ).

* * *

Термиз

Денов районидаги «Ҳазорбоғ» совхозида меҳнат коллективининг конференцияси бўлиб ўтди. Пахтачилик бригадасининг бошлиғи К. Мамадиев Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари С. Мамарасуловни СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатишни таклиф этди. Сўзга чиққан бошқа кишилар уни қўллаб-қувватладилар.

Конференция Солижон Мамарасуловни 111-Денов миллий-территориал сайлов округидан СССР халқ депутатлигига номзод этиб кўрсатишга қарор қилди.

(ЎзТАГ).

ПАРТИЯ РЕЖАЛАРИ — БИЗНИНГ РЕЖАМИЗ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИДА 1989 ЙИЛ 10 ЯНВАРДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН ПАРТИЯГА, СОВЕТ ХАЛҚИГА СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ МУРОЖААТНОМАСИНИ БАРЧА СОВЕТ ХАЛҚИ КАБИ ЎЗБЕКИСТОН МЕҲНАТКАШЛАРИ ҲАМ МАМНУНИЯТ БИЛАН КУТИБ ОЛДИЛАР ВА ЗЎР ҚИЗИҚИШ БИЛАН ЎҚИБ-ЎРГАНМОҚДАЛАР.

Қайта қуриш — тақдиримиз

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатномасини зўр ҳаяжон ва фахрланиш туйғуси билан ўқиб чиқдим. Унда қайта қуриш бошланганидан буён ўтган қисқа вақтдаёқ халқимизнинг активлиги, ташаббускорлиги, дадил изланишлари туфайли юксалиш нишоналари пайдо бўлганлиги, амалга оширилаётган инқилобий ўзгаришларнинг муваффақиятлари нималарга боғлиқ эканлиги акс этган. Айни пайтда ҳозирги даврда ҳар бир соҳа кишисининг олдида турган муаммо ва вазифалар, уларни амалга ошириш йўл-йўриқлари кўрсатиб берилган.

Партия ва ҳукуматимиз қутлуғ мақсадни — 2000 йилгача ҳар бир оилани алоҳида квартира ёки уй билан таъминлаш учун зарур бўлган барча тадбирларни амалга оширмоқда. Келгуси беш йилликнинг охирига бориб, ҳар йили ишга тушириладиган янги уйлар бир ярим баравар кўпайтирилиши, янги квартираларни фойдаланишга топшириш уч миллионтага етказилиши Мурожаатномада қайд этилган. Бу режаларнинг бажарилишига биз, қурувчилар муносиб ҳисса қўшишимиз зарур. Областимизда уй-жойлар қурилиши бўйича катта тажриба тўпланган. Наманганликлар давлат капитал маблағлари, колхоз ва совхозлар ҳисобидан, айниқса, якка тартибда уй-жой қурилишини ривожлантиришдаги резервларни тўла ишга солишга ҳаракат қилганликлари учун ўтган йили турар жойлар қуриб фойдаланишга топшириш бўйича планларини икки ҳисса бажаришди. Бу йил эса Мурожаатномадан руҳланиб, янада ғайрат-шижоат билан ишлаймиз. Бинокорлик ишлари сифатини кескин яхшилаймиз. Чунки, қайта қуришнинг муваффақиятига ҳар бир совет кишиси ўз ҳиссасини қўшиши керак. Қайта қуриш эса бизнинг тақдиримиз, тарих бизга берган имкониятдир.

Н. ҚЎЧҚОРОВ,

Наманган қурилиш бошқармасининг бригада бошлиғи, СССР Давлат мукофоти лауреати.

Асил муддао

Биз бригадамиз аъзолари билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатномасини зўр қизиқиш билан ўқиб чиқдик. Унда партиянинг яқин келажакдаги сиёсатининг асосий йўналишлари очиқ-ойдин баён қилиб берилган.

Дарҳақиқат, Мурожаатномада таъкидлаганидек **«Экономикада катта ўзгаришлар юз бермоқда ва авж олиб бормоқда. Хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи пул билан таъминлаш, кооперация ва ижара, социалистик мулкчиликнинг хилма-хил шакллари турмушга кириб келмоқда. Буларнинг ҳаммаси меҳнаткашларда омилкорликни, соҳиблик туйғусини ривожлантирмоқда.»** Айни шу сўзларнинг қанчалик тўғрилигини пудрат асосида ишлаётган бригадамиз эришган муваффақиятлар яққол кўрсатиб турибди.

Коллективимиз аъзолари билан ўтган йили 55 гектар ерда пахта етиштирдик. Янгича иш усули афзалликларини ҳамма яхши тушуниб етганлиги туфайли ҳар бир киши ташаббус кўрсатиб унумли ишлашга ҳаракат қилди. Шу сабабли мўл ва арзон ҳосил олиш билан бир қаторда анчагина ресурсларни ҳам иқтисод қилиб қолдик. Натижада ҳар гектар ердан пландагидан қарийб 6 центнер кўп, яъни 38,2 центнердан хирмон кўтарилди. Шунга яраша даромадимиз ҳам юқори бўлди. Мурожаатномани ўқир эканмиз ундаги **«Партиянинг ҳамма режалари халқ манфаатларига бўйсундирилган. Эртага турмуш қандай бўлиши, келгуси кун қандай натижа бериши шу режаларнинг бажарилишига боғлиқ»**, деган сўзларга тўла қўшилмай бўлмайди. Партия режалари — бизнинг режаларимиз. Шундай экан, биз меҳнатни ташкил этишнинг яна ҳам прогрессив усулларини ишимизга кенг жорий этиб, самарадорликни ошириш ҳисобига ана шу режаларнинг бажарилишига ҳисса қўшаверамиз.

М. САЙКАНОВА,

Гагарин районидаги «Комсомолобод» совхози пудратчи бригадаси бошлиғи.

АКТИВЛАР ЙИҒИЛИШИ

НУКУС, 14 январь. (ЎзТАГ). Қорақалпоғистон область партия ташкилоти активларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг 1989 йил январь Пленуми якунларини ва область партия ташкилотининг КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатномасидан келиб чиқадиган вазифаларини муҳокама қилдилар.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети раисининг биринчи ўринбосари А. Ҳ. Тожиевнинг Орол денгизи районида экология ва санитария вазиятини тубдан яхшилаш, унинг ҳавзасида сув ва ер ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ҳамда улар муҳофазасини кучайтиришга доир чора-тадбирлар тўғрисидаги ахбороти муҳокама қилинди.

Йиғилишда Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари К. Саликов нутқ сўзлади.

Кадрлар ўқуви

14 январь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия-хўжалик активлари сиёсий семинарининг навбатдаги машғулоти бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси П. Ҳабибуллаев «Совет жамиятини демократиялаш ва сиёсий системани ислоҳ қилишни изчиллик билан амалга оширишнинг айрим масалалари» деган мавзуда лекция ўқиди.

(ЎзТАГ).

• Касаба союз: инсон омили

ТАШКИЛОТЧИЛИК ЕТИШМАЁТИР

ЯККАБОҒ РАЙОНИДА ЧОРВАДОРЛАРГА ЗАРУР ШАРОИТ ЯРАТИБ БЕРИШ УНУТИБ ҚЎЙИЛЯПТИ

Яккабоғ районидаги «Коммунизм» колхози чорвачиликни юксалтиришнинг ойдин йўлига тушиб олди. Бу ерда пахта, беда алмашлаб экиш йўли билан тармоқнинг озуқа базаси мустаҳкамланяпти. Сут-товар фермаси озуқани тежаб-тергаб сарфлаш, механизмлардан унумли фойдаланиш туфайли кўп миқдорда сут етиштирмоқда.

Чорва моллари маҳсулдорлигини оширишда коммунист ва комсомоллар алоҳида жонбозлик кўрсатяптилар. Хўжалик касаба союз ташкилоти улар ўртасида социалистик мусобақани кенг ёймоқда. Мусобақа шартларига биноан энг кўп сут соғган соғувчилар ҳар ўн кунда моддий ва маънавий рағбатлантириб бориляпти.

Албатта, эришилаётган муваффақиятларда тажрибали сут соғувчиларнинг ҳиссаси кўпроқ бўляпти. КПСС аъзоси Турсун Қобилова ана шулардан биридир. У йигирма йилдан бери соғувчилик қилмоқда. Боқувидаги 13 бош соғин сигирдан чорвачилик фермаси бўйича энг кўп сут соғиб олди. У социалистик мусобақа илғори. Коммунист Шарофат Тўхтаева ҳам фидокор сут соғувчилардан бири. У жамоат ишларида ҳам актив қатнашади, сут-товар фер маси касаба союз ташкилотчиси. Меҳнатда илғорликни қўлдан бермаяпти. Кунига ҳар бош сигирдан 8-9 литрдан серқаймоқ сут соғиб олишга эришяпти.

Колхоз касаба союз комитети чорвадорларнинг унумли меҳнат қилишлари, яхши дам олишлари учун барча зарур шароитларни яратиб бермоқда. Сут соғувчилар ва молбоқарларнинг дам олиш хоналарида телевизор ва радиоприёмник ўрнатилган. Чорвадорлар бўш пайтлари шахмат-шашка, домино ўйнайдилар. Кўчма кутубхона ҳам бор. Газета ва журналларнинг янги сонлари ҳар куни келтириб турилади. «Жанговар варақа» мунтазам чиқиб турибди.

Касаба союз ташкилоти соғувчилар билан маслаҳатлашиб, уларнинг меҳнатини янада енгиллатиш учун сут соғиш ишини икки сменада ташкил этди. Натижада соғувчиларнинг иш соатларини қисқартириш ва шу йўл билан оила, рўзғор юмушлари учун ҳам кўпроқ вақт ажратишларига эришилди.

Социалистик мусобақа райондаги «Қизил Ўзбекистон» колхози ва «Коммунист» совхозида ҳам яхши йўлга қўйилмоқда. Чорвадорларнинг унумли меҳнат қилишлари учун қулай шарт-шароитлар яратилган. Сут соғувчи, молбоқарлар қўлига ойлик маош ва мукофотлар ўз вақтида тегмоқда. Бундай ғамхўрлик яхши самара беряпти. Масалан, «Яккабоғ» боғдорчилик совхозидан Бўритош Ражабова, «Қизил Ўзбекистон» колхозидан Малоҳат Шоназарова, Муслима Ибодова каби сут соғувчилар ўтган йили ҳар бош сигирдан 2800-3000 литрдан серқаймоқ сут соғиб олдилар.

— Колхоз ва совхозларимизда 1100 нафар чорвадор, жумладан 260 нафар соғувчи меҳнат қилмоқда, — дейди Яккабоғ район агросаноат ходимлари касаба союз комитети раиси Йўлдош Шойимов. — Улар ўртасида ўзаро мусобақа йўлга қўйилган. Районимиз беш йилликнинг учинчи йилида давлатга сут сотиш планини ошириб бажарди — 7100 тонна ўрнига 7450 тонна сут сотилди.

Касаба союз комитети раиси айтганидек, сут тайёрлашда эришилган ютуқлар кўп. Аммо резерв ва имкониятларни бой бериб, район кўрсаткичидан орқада қолган, чорвачиликка эътиборсиз қараётган, кишиларга зарур қулайликлар яратиб бермаётган хўжаликлар ҳам бор.

Масалан, «Партия XXIV съезди» колхози ўтган йили сут тайёрлаш планини 80 процент қилиб бажарди, холос. Хўжалик яхшигина сут-товар комплексига эга. Лекин маҳсулдорлик паст. Бунинг турли сабаблари бор. Мутахассис кадрлар малакасизлик қилиб, ишни ташкил эта олмаяптилар. Ферма мудирини тез-тез алмаштириб туриш одат тусига кирган. Яқинда олий маълумотли агроном Холмат Имомовни ферма мудири қилиб тайинлашди. Аввалгиси ўқитувчи эди. Шунингдек, чорвадорларга шарт-шароитлар яратилмаган. Иссиқ овқат йўқ. Дам олиш хонаси совуқ. Фермада социалистик мусобақани ташкил этишда ҳам расмиятчилик устунлик қиляпти.

Бундай аҳволни «Марксизм», Калинин номли колхозлар, Ленин номли, Будённий номли ва қўриқ 34-совхозда ҳам кўриш мумкин.

Район партия, совет ва касаба союз ташкилотлари томонидан ўтказилаётган турли йиғилишларда чорвачилик фермаларини икки сменали ишга ўтказиш тўғрисида жуда кўп гапирилди. Бироқ гап амалий ишга келганда, айтилган сўзлар унутиб қўйиляпти.

Тан олиш керак, ушбу янгиликни тез илғаб олиб, ишга жорий этаётган хўжаликлар ҳам бор. «Яккабоғ» боғдорчилик совхози ана шундайлардан. Совхоз сут-товар фермаси икки сменали ишга ўтганига анча бўлди. Аммо шу хўжалик билан деярли бир хил шароитга эга бўлган, район партия комитетининг бюро аъзоси Бердимурод Тўхтаев раислик қилаётган «Қизил Ўзбекистон» колхозида сут соғувчилар ишини янгича ташкил этиш ва икки сменали усулга ўтиш тўғрисида ўйлаб ҳам кўрилмади. Колхоз касаба союз комитети раиси Аҳад Умаров янгича усулнинг фойдали жиҳатларини инкор этолмайди. Бироқ ишни ташкил қилиш билан амалий жиҳатдан шуғулланмаяпти. Соғувчиларнинг дам олиши, маданий-маиший шароитини яхшилаш унутиб қўйилган.

Кўплаб хўжаликларнинг раҳбарлари икки сменалик ишга ўтиш у ёқда турсин, ҳатто чорвадорларнинг оғир меҳнатини енгиллатиш ҳақида ҳам қайғурмаяптилар. Сут-товар фермалари ҳозиргача механизациялаштирилмаяпти. Бундай аҳволни «Шарқ юлдузи», Ульянов номли, «Правда», «Қизил юлдуз» колхозларида ҳам кўриш мумкин. Бу хўжаликлар фермаларида молларни суғориш, молхоналарни тозалаш, озуқа бериш, сут соғиб олиш ишлари фақат қўл кучи билан бажариляпти.

Район партия комитети кейинги вақтда чорвадорларга эътиборни кучайтирди. Ойда бир марта чорвадорлар кунини ўтказиш, илғорларни рағбатлантириш ва барча хўжаликларда зарур шароитлар яратишга келишиб олинди. Дастлабки чорвадорлар куни «Қизил Ўзбекистон» колхозида ўтказилди.

Қарс — икки қўлдан дейишади. Бу гапни район раҳбарларидан ҳам эшитдик. Фермалардаги ишни икки сменали ташкил этишга ўтишни таъминлаш ва чорвадорлар учун зарур барча шароитларни яратиб бериш район агросаноат ходимлари касаба союз комитети ва унинг хўжаликлардаги ташкилотларининг асосий вазифасидир. Бироқ кўп жойларда касаба союзлар фаолияти, уларнинг ташкилотчилик роли сезилмаяпти. Комитет раиси Й. Шойимов бошқа майда-чуйда ишларга ўралашиб қолиб, жойлардаги ташвишли аҳволни ўнглай олмаяпти. Бу эса ишга фақат зарар келтиряпти, холос.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Жонажон Ватан бўйлаб

✦ ЛЕНИНГРАД ОБЛАСТИ

Тихвин ўрмон хўжалиги комплексининг коллективи ўрмонларни тиклаш юзасидан савобли ишлар қилишяпти. Тўла механизациялашган бу комплексда кейинги йилларда ўрмон селекциячилиги соҳасида қатор ютуқлар қўлга киритилди. Натижада анчагина эски ўрмонлар тикланди. У халқ хўжалиги учун катта наф етказмоқда.

Юқоридаги суратда: арча ниҳоллари ўстириладиган теплицалардан бири акс эттирилган.

✦ ЛАТВИЯ ССР

Рига «Радиотехника» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи савдо тармоқларига кўплаб янги моделдаги «МЛ-6302» маркали магнитолалар жўнатмоқда. Булар илгаригисига нисбатан анча замонавий жиҳозланган ва ҳажми уч баравар ихчамлаштирилган.

Ўртадаги суратда: бирлашма ишчиси Валентина Мазурова янги маҳсулотни намойиш этмоқда.

✦ ТАТАРИСТОН АССР

Кама автомобилсозлари конструкторлар тавсияси билан «КамАЗ» машиналари учун янги кабина яратдилар. Бу автомобиль бошқарувчилари учун ғоятда қулай. Кенг кабинада бошқарув пультларининг ихчамлиги ҳисобга олинган. Бу ерда иккита дам олиш ўриндиғи мавжуд. Овқатланиш учун стол, стул ва бошқа анжомлар бор.

Пастдаги суратда: янги автомобиллар Набережние Челни шаҳри кўчаларида.

ТАСС фотохроникаси.

• Муҳаррир минбари

ИНСОН КЎРКИ

Камтарлиги учун ҳам Расима Муҳаметзяновани бирга ишлайдиган ҳамкасблари, қўни-қўшнилари ҳурмат қилишади. У Андижон область Қўрғонтепа районидаги «Савай» совхоз-техникумида 1956 йилдан бери меҳнат қилмоқда. Ишга бўлган меҳр-муҳаббати туфайли машҳур соғувчи бўлиб етишди. Учала даражадаги «Меҳнат шуҳрати» орденларига сазовор бўлди. 1963 йилдан КПСС аъзоси, район партия комитети ревизия комиссияси аъзоси, совхоз хотин-қизлар Советининг раиси. Ўтган йили у XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида делегат бўлиб иштирок этди. Катта обрў эгаси бўлса ҳам сира ўзгармади, камтарлигича, ҳаммага баробарлигича қолди.

Камтарлик — одамнинг кўрки, деган гап бор халқимизда. Дарҳақиқат, камтарлик коммунистнинг, раҳбарнинг қиёфасини, ички дунёсини белгилаб берувчи мезон. Чунки унга ишонч катта. Айни пайтда ундан кўпроқ талаб ҳам қилинади. Одамлар гапига диққат билан қулоқ солган, ўзига ҳамдард бўлган ва айни пайтда ўз қадрига етадиган, ташкилотчи ва тарбиячилик маҳоратини эгаллаган кишиларга эргашадилар.

Коммунист ўз моҳияти эътибори билан коллективнинг жон-дили. Худбинлик, манманлик, ўзини ҳаммадан юқори қўйиш эса унга бегона. У доим партия ва давлат манфаатларини ҳамма нарсадан устун қўяди, ҳамиша ўз сўзи устидан чиқиб, айтган гапини амалий ишлар билан мустаҳкамлайди. Улар ана шунга одатланганлар.

Ўзига талабчан бўлган раҳбар бошқалардан ҳам талаб қилиш учун маънавий ҳуқуққа эга. Ўзаро талабчанлик эса коллективда соғлом маънавий-психологик муҳитни вужудга келтиради. Бундай коллективда кишилар ўртасида ўзаро ишонч, ўзаро ғамхўрлик руҳи қарор топади.

Камтарлик — тортинчоқлик, ўз шахсий фикрини айтишга журъат қилмаслик, degани эмас. Коммунист идеалларимиз учун фаол курашга, принципиал бўлишга, бутун куч ва имконияти билан ҳаққоний ишнинг ҳимоячиси бўлишга даъват этилгандир. Лекин бу унга ўз шахсини бошқалардан устун қўйиш ҳуқуқини бермайди. Аксинча коммунист умумий сафда, партиядош ўртоқлари билан мустаҳкам алоқада бўлганидагина куч-қудратга эга бўлади. Совет қонунлари ва партия ҳаёти нормалари унинг учун муқаддасдир.

— Камтарлик ижтимоий аҳлоқимизнинг таркибий қисми, тарихда биринчи марта «одам — одамга дўст, ўртоқ ва биродар», деган шиорни олға сурган жамиятимизга хос белгидир, — деб ёзади редакциямизга Жарқўрғон пахта тозалаш заводи ремонт бригадаси ишчиси, партия группаси ташкилотчиси Р. Хабиров. — Ҳар қандай қилиб бўлса ҳам ўз шахсини юқори қўйиш эса ижтимоий демократияга, социал адолат принципига зиддир.

Турмуш тубдан қайта қурилаётган, янгиланиш, покланиш ҳаётимиз асосига айланган шу кезларда ҳам ўз шахсини устун қўйишга интилиш, ўз манфаати учун хизмат вазифасини суиистеъмол қилиш ҳоллари учраб турибди. Масалан, Олмалиқ шаҳар ижроия комитети раиси А. Подофеденко атиги уч ойгина ишлаб, ўзига навбатсиз «Жигули» автомашинаси олди. Яқиндагина Оққўрғон шаҳар ижроия комитети раиси Н. Маърупов пора олаётганида қўлга тушди.

Коммунистнинг маънавий қиёфаси ҳақидаги масалалар XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси талаблари асосида яқинда бўлиб ўтган барча даражалардаги партия ҳисобот-сайловларида ҳам жиддий талабчанлик, танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида таҳлил қилинди. Коммунистлар минбардан туриб ҳаётимиз нормаларини бузаётган бундай шахслар қилмишини қаттиқ қоралайдилар.

Бизда инсон ҳалол меҳнати билан, ижтимоий бурчига виждонан муносабатда бўлиши билан улуғланади. Нокамтарлик эса виждонсизликка олиб келади. Худбинлик билан таъмагирлик ораси бир қадам. Бу йўлга кирган одам жар ёқасига бориб қолганини ўзи ҳам билмай қолади. Буни турғунлик йиллари мисоллари яққол кўрсатиб турибди.

Қайта қуриш, янгиланиш даври янги инсонни шакллантирмоқда. Одамлар билан чамбарчас боғланиб иш олиб бориш, ғоявий эътиқодлилик, ташаббускорона ишлаш, энг муҳими, камтарлик, принципиаллик ва партиявий ўртоқлик коммунист қиёфасини белгиловчи асосий мезон бўлиб қолди. Чунки ана шу фазилатларни ўзида мужассамлаштирган кишигина бутун жамият соғломлигига фаол кўмаклашиб, КПСС XXVII съезди ва XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси қўйган вазифаларни муваффақиятли амалга оширишга муносиб ҳисса қўша олади.

КИНО ДЎСТЛАРИ СЪЕЗДИ

Кино дўстлари республика жамиятининг таъсис съезди 14 январь куни Тошкентда ўз ишини бошлади. Съезд қатнашчилари жамият уставини ишлаб чиқадилар, унинг правлениеси составини сайлайдилар. Янги жамоат ташкилоти секциялари — кино клублар федерацияси, кино видеоҳаваскорлар жамияти ва кино таълими арбоблари уюшмаси фаолиятини мувофиқлаштириш масалалари кўриб чиқилади.

Кино дўстлари жамиятини таъсис этувчи ташкилотлар — Маданият министрлиги ва Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлигининг, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети, республика Кинематографчилар союзи, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг вакиллари съездда сўзга чиқдилар. СССР Кино дўстлари жамияти правлениесининг, Тожикистон, Қозоғистон Польша Халқ Республикаси кино ҳаваскорлари вакиллари бўлган меҳмонлар йиғилиш аҳлини табрикладилар.

Съезд қатнашчилари учун ҳаваскор ва профессионал кинематографчилар яратган фильмлар кенг намойиш этилади.

П. БУРОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ДЎСТОНА СУҲБАТ

Хитой Халқ Республикаси Ташқи ишлар министрлигининг делегацияси Тошкентга келди. Делегацияга консул департаментининг бошлиғи Не Гунчэн бошчилик қилмоқда.

14 январь куни делегация аъзоларини Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри С. О. Азимов қабул қилди. Бўлиб ўтган суҳбат чоғида Синьцзян-Уйғур автоном райони ҳамда Хитой Халқ Республикасининг вилоятлари билан Ўзбекистоннинг алоқалари ва ҳамкорлигини ривожлантириш юзасидан консуллик масалалари муҳокама қилинди.

(ЎзТАГ).

• СССРда ихтирочилик фаолияти ҳақида Қонун лойиҳасини муҳокама қиламиз

ФОЙДАНИ ТАҚСИМЛАШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЗАРУР

СССРда ихтирочилик фаолияти ҳақидаги СССР Қонуни лойиҳаси умумхалқ муҳокамасига қўйилгани айни муддао. Қонун ихтирочилик ва рационализаторлик ҳаракатини ҳар томонлама ривожлантириш, бу ҳаракатнинг иқтисодий ва ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш йўлида муҳим қадам бўлади.

Қонун лойиҳаси асосан маъқулланиб, уни янада мукаммаллаштиришга оид турли мулоҳазалар ҳам билдирилмоқда. Қуйида шундай мулоҳазалардан айримлари ҳавола этиляпти.

Бизнингча, Қонун лойиҳаси фан-техника тараққиёти жамиятимиз олдига қўяётган талабларига мувофиқ. Шу билан бирга, лойиҳанинг мулоҳаза талаб модда ҳамда бандлари ҳам йўқ эмас.

Қонун лойиҳасининг III бобида ихтиролардан халқ хўжалигида фойдаланишнинг иқтисодий механизми ҳақида сўз юритилган қисми мукаммалликни талаб этади. Чунки бу қисм, агар иқтисодий нуқтаи назардан ёндашадиган бўлсак, Қонуннинг ўзагидир. Негаки, ҳар қандай ихтиро ёки рационализаторлик, аввало, моддий манфаатдорлик асосига қурилади. Шундай экан, бу ўринда **ихтиролардан олинадиган фойданинг тақсимланишида социал адолат принципининг бузилишига йўл қўймаслик муҳим.** Мисол учун, 30-модданинг 3-бандида «Ихтиро, патент... бир неча кишига мансуб бўлса, ихтиродан фойдаланишга доир ўзаро муносабатлар, жумладан, мукофот ёки фойда (даромад)ни тақсимлашга доир муносабатлар улар ўртасидаги келишувга мувофиқ белгиланади», деб кўрсатилган. Бу ўринда **олинган фойдани тақсимлашда мансабдор ёки раҳбар шахсларнинг мавқеи жиҳатидан устунлиги масаласи эътибордан тушириб қолдирилган. Мансабдор шахслар ўз хизмат мавқеидан фойдаланиб, олинган фойданинг кўпроқ қисмига даъвогарлик қилиши мумкин, бу амалда учрайдиган ҳодиса. Бунга йўл қўймаслик учун махсус орган (масалан, СССР ёки иттифоқдош республика Давлат патент фонди ёки Фан ва техника давлат комитети) томонидан назорат қилиб борилиши ёки Қонуннинг ўзида бу ҳол кўзда тутилиши лозим.** Ундан ташқари, ҳар бир авторнинг оладиган улуши (агар ўзаро келишув бўлмаган тақдирда) унинг ихтирога қўшган конкрет ҳиссаси асосида ҳисоблаб чиқилса, айни муддао бўлар эди.

Лойиҳанинг 34-моддасида **агар патент эгаси ўз ихтиросида бошқа шахс томонидан патент олинган ихтиродан фойдаланилганлиги сабабли ундан фойдалана олмаса, патент олган бошқа шахсдан ўз ихтиросига оддий лицензия беришни талаб қилишга ҳақли эканлиги кўрсатилган. Бу, бизнингча, мунозарали қоида. Агар ихтирода бошқа патентдан фойдаланилса, демак, бу ихтиро принципиал янгилик эмас.** У бошқа ихтиронинг бошқача варианти ёки унинг такрори бўлиши мумкин. Шундай экан, бундай ихтиродан яхшиси воз кечган маъқул. Негаки, Қонун янги, принципиал асосдаги ўзгаришларга эга бўлган ихтироларни ривожлантиришга хизмат қилиши лозим. Ундан ташқари, шу ихтиро автори қандайдир йўллар билан (масалан, муҳокама учун тақдим этилган вақтда) бошқа патент олинаётган ихтиронинг ечимини қўлга киритиб, бу ихтирога қонунда кўрсатилганидек, даъвогарлик қилиши мумкин. Шунингдек, бу модда ортиқча қоғозбозлик, бюрократизмга ва қимматли вақтнинг беҳуда сарфланишига шароит яратади. Юқоридаги мулоҳазаларга асосланиб, бу моддадан умуман воз кечиш мақсадга мувофиқ деб ўйлаймиз.

35-моддада **«...ихтиродан ғайриқонуний фойдаланиш натижасида олинган фойда (даромад) патент эгаси фойдасига мусодара этилиши лозим»,** деб кўрсатилган. **Бундай ҳуқуқ патент эгасининг янги ихтиролар бир ёқда қолиб, ўз патентларидан тўғри фойдаланишларини текшириш билан машғул бўлиб қолишига олиб келмасмикин?** Чунки унга янги ихтиро яратиш эмас, балки патентидан ким қандай фойдаланаётганлигини кузатиш иқтисодий жиҳатдан фойдали бўлиб қолади, Қонуннинг ўзи шунга шароит яратиб бермоқда. Бу функция тегишли Иттифоқ ёки республика ихтирочилик ташкилотлари зиммасига юкланиши ва ихтиродан нотўғри фойдаланиш натижасида олинган фойда (даромад) ўша махсус органлар ёки СССР (республика) Давлат патент фонди ихтиёрига ўтказилиши лозим. Акс ҳолда биз, **биринчидан, патент эгасини асосий ишдан чалғитамиз, иккинчидан, уни икки марта рағбатлантирган бўламиз.**

Шу модданинг «Патентни бузувчидан СССР Давлат патент фонди фойдасига... олинган фойданинг 10 проценти миқдорида жарима ҳам олинади», деган бандида жарима миқдорини 10 процент эмас, балки кўпроқ, масалан, 25 процент деб белгилаш лозим. Чунки жарима миқдори қанча катта бўлса, патентдан фойдаланишни бузиш эҳтимоли шунча кам бўлади; патентдан фойдаланиш масъулияти янада ортади.

36-модданинг 2-бандида «Тўланадиган пул миқдори томонлар ўртасида тузилган битим билан белгиланади» деб кўрсатилган. Бундай битим, аввало, томонларнинг шу ихтирони яратиш учун қилган харажатлари ва уларнинг қўшган ҳиссасини акс эттириши лозим. Шундагина меҳнатга яраша тақсимлаш принципининг тўғрилигига амал қилган бўламиз. **Бизнингча, ушбу банд «Тўланадиган пул миқдори томонларнинг қилган харажатлари ва уларнинг қўшган ҳиссаси асосида тузилган битим билан белгиланади», деб берилиши зарур.**

Шунингдек, 45-модданинг 1-бандида «СССР гражданлари, совет корхоналари ва жамоат ташкилотлари ихтиродан фойдаланишдан олган йиллик фойданинг бир проценти миқдоридаги ажратмалар ҳам СССР Давлат патент фондига ўтказилади», дейилади. Бундай қоида хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи маблағ билан таъминлаб ишлаётган корхоналарнинг манфаатларига зид, албатта. Ундан ташқари, ихтиронинг самарадорлиги неча йилга чўзилишини биз аниқ ҳисоб-китоб қилиб бера оламизми? Шу нуқтаи назардан қарайдиган бўлсак, корхоналар ва жамоат ташкилотлари ихтиродан фойдаланишдан олган фойданинг бир проценти миқдоридаги ажратмаларини тўлашнинг чегарасини белгилаб қўйиш мақсадга мувофиқдир. Бундай тўловлар 5 йил муддатга тўланиши мумкин. Бу тадбир, биринчидан, корхона ва ташкилотларнинг патентлардан фойдаланишга интилишларини кучайтиради, иккинчидан, бу ишда уларнинг моддий манфаатдорлигини сақлаб қолади.

Қ. АДИНАЕВ,
В. И. Ленин номли ТошДУ сиёсий иқтисод кафедраси ўқитувчиси.
А. АБДИЕВА,
тарих ўқитувчиси.

«Совет Ўзбекистони»га жавоб берадилар

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

— Газетанинг ўтган йил 260-сонида эълон қилинган «Ҳақиқатнинг кўзи кўр эмас» мақоласини текшириш натижалари юзасидан шуни маълум қиламиз. Ўзбекистон Компартияси Пахтачи район комитети бюросининг тавсиясига кўра, халқ депутатлари район Советининг IV сессиясида И. Санаев ўз хизмат бурчига масъулиятсизлик, лоқайдлик билан муносабатда бўлганлиги ва ишда йўл қўйган жиддий нуқсонлари, шунингдек, хизмат мавқеини суиистеъмол қилганлиги учун район ижроия комитети раисининг ўринбосари вазифасидан озод қилинган эди.

Уни вазифасидан озод қилиш чоғида илгари И. Санаевнинг область ижроия комитети аттестация комиссияси томонидан ўз лавозимида шартли равишда аттестация қилинганлиги ҳам инобатга олинди. Шу билан бирга область партия комитети бюросининг 1988 йил 11 февралдаги қарори ҳам ҳисобга олинди. Унда кўрсатиб ўтилганидек, «халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, қишлоқ турмуши маданияти масалаларини ҳал этишга жавобгар бўлган ўртоқ Санаев И. ишдан ўзини четга олди, у ўз фаолияти давомида юқорида кўрсатиб ўтилган масалаларни кўтармади ва ҳал қилмади, ўзига ишониб топширилган участкадаги ишларни амалда барбод этди».

1988 йил мартида И. Санаев область партия комитетига шикоят билан мурожаат қилди ва область прокуратурасига ариза берди.

1988 йил июнида область партия комитетининг бюроси И. Санаевнинг шикоятини кўриб чиқди ва Пахтачи район партия комитети бюросининг 1988 йил 4 мартдаги қарорини бекор қилди. Бунда Санаевнинг ўз хатоларини чин дилдан бўйнига олганлиги ҳисобга олиниб, унга ўзи бошқараётган участкаларни суст назорат этаётганлиги, ўзининг бевосита раҳбарига ҳурматсизлик қилганлиги, ишига нисбатан эътирозлар борлиги кўрсатиб ўтилди.

Масалани ўрганиш чоғида 40 нафар депутат овоз бериш пайтида уларга ҳеч қандай тазйиқ ўтказилмаганлигини ва улар И. Санаевни эгаллаб турган лавозимидан озод қилиш учун онгли равишда овоз берганликларини ёзма равишда тасдиқладилар.

Область ижроия комитети масаланинг барча томонларини ва ўртоқ И. Санаевнинг ишидаги мавжуд нуқсонларни ҳисобга олиб, уни озод этишда қўлланилган «ўз хизмат мавқеини суиистеъмол қилганлиги учун» деган формулировкани тушириб қолдиришни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблади ва уни халқ депутатлари район Советининг сессиясида депутатлар эътиборига ҳавола этди. Бироқ депутатларнинг кўпчилиги ўртоқ И. Санаев ҳақидаги масалани навбатдаги сессияда кўриб чиқиш ҳақидаги таклифни қўллаб-қувватладилар.

Район Советининг 23 ноябрда бўлиб ўтган IX сессиясида депутатларнинг кўпчилиги яширин овоз бериш йўли билан ўртоқ И. Санаевни эгаллаб турган лавозимидан озод қилиш тўғрисидаги қарорни яна тасдиқлади.

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан

ЯНГИЛАНИШГА МУШТОҚ

(ЮБИЛЕЙ ОБЪЕКТЛАРИДА)

Ҳамза ватани — Фарғона областида юбилейга тайёргарлик катта. Қўқон шаҳри, Ҳамзаобод қишлоғи, шоир номи билан боғлиқ жойларда юбилей объектлари қад ростлаяпти. У яшаган, таълим олган, ишлаган бинолар ремонтдан чиқариляпти. Фарғона ва Қўқон театрлари атоқли драматургнинг қатор пьесаларини саҳнага қўйишга ҳозирлик кўришяпти. Қўқонлик ҳаваскор артистлар яқинда «Ҳамза» спектаклини саҳнага қўйишди, спектакль Бутуниттифоқ конкурсида биринчи ўринни эгаллади. Ҳамза ворислари — Қўқон шоирларининг буюк инқилобчи хотирасига бағишланган «Ҳаёт булоғи» шеърлар тўплами нашрга тайёрланди.

Қўқонда юбилей шарафига катта ҳажмдаги қурилиш ишлари олиб бориляпти. Шаҳар марказида Қўқон адабий муҳитига мансуб демократ ва инқилобчи шоирлар ҳаёти ҳамда ижоди ҳақида тўлиқ тасаввур берадиган «Ҳамза» номли музей биноси қурилиши жадал суръатларда боряпти. Музейда Ҳамза Ҳакимзоданинг фаолиятини акс эттирувчи экспонатлар асосий ўрин эгаллайди. Бу муҳташам бино таниқли меъмор, Ҳамза номидаги ЎзССР Давлат мукофотининг лауреати С. Сутягин лойиҳаси асосида бунёд этилаётганлиги диққатга сазовордир. Бино қурилиши асосан тугалланиб, ҳозирда пардозлаш ишларига навбат келган.

Шоир туғилиб ўсган уйни таъмирлаш, асл ҳолига келтириш учун катта ишлар қилинди. Маълумки, илгари бу уй-музейни аслига нисбатан хиёл «чиройлироқ» қилишга уринишган, хоналарга ўша давр руҳига мос келмайдиган усулда пардоз берилган эди. Масалан, Ҳамзанинг отаси ибн Ямин яшаган хонага... линолеум тўшалган эди. Ҳозир уй-музей ана шундай кўзга қадалувчи «безаклар»дан халос қилинган. Хоналар аслидагидек кўринишга келтириляпти, ўша даврга монанд тарзда жиҳозланяпти.

— Ҳозиргача Ҳамза музейи қурилиши монтаж ишларига ажратилган 800 минг сўм маблағнинг 600 минг сўмга яқини ўзлаштирилди, — дейди Қўқон шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари С. Эргашева. — Аммо, пардозлаш, экспозициялар билан таъминлашда қийналиб қоляпмиз. Масалан, «Рассом» бадиий ишлар комбинати билан турли ҳажм ва мазмундаги экспозициялар яратиш учун шартнома тузганмиз. Лекин, рассомларнинг иш бошлашлари учун юқори сифатли фанер ва махсус ёғочлар топиш муаммо бўлиб қоляпти. Музей залларига тўшаш учун махсус қопламалар етишмайди. Ички хоналарни безашга ишлатиладиган алюмин витражлар, мармар, гранит тошлар йўқ. Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги томонидан музейда 60 минг сўмлик жиҳозлаш — безаш ишлари амалга оширилиши даркор эди. Афсуски, ҳозиргача бир сўмлик ҳам иш бажарилмади.

Юбилей муносабати билан Қўқонда шоирлар хиёбони барпо этиш мўлжалланган. Қўқон театри ва «Ҳамза» адабий музейи бинолари орасидаги хиёбонда Муқимий, Фурқат, Завқий ва бошқа тараққийпарвар шоир-адиблар ҳайкаллари ўрнатиладиган бўлган эди. Афсуски, бу чиройли ғоя ҳам ҳозиргача қоғозда турибди.

Умуман, шаҳарда кўҳна архитектура ёдгорликларига қайта ҳаёт бахш этиш бўйича катта ишлар юлиб борилаётганлигини таъкидлаш керак. Қўқон хони ўрдасини асл ҳолига келтиришга жазм қилинди. Анчагина ишлар бажариб қўйилди. XIX аср бошларида қурилган «Жоме» архитектура комплексини тиклаш ниҳоясига етказилди. Сержило нақшлари, саҳн ва хоналарининг мутаносиблиги, мукаммал кўринишга эга эканлиги билан эътиборни тортадиган бу гўзал бино ичида ўзбек классик куйлари ижро этиладиган концерт зали қуриляпти. Ҳожибек, Маҳмуд дастурхончи, Замбардор мадрасаларини таъмирлаш ҳам охирлаяпти. Яна ўнлаб мадраса, мақбара ва бошқа ёдгорликлар навбат кутиб ётибди. Ҳамза дастлабки пьесаларини саҳнага қўйган эски театр биносини ҳам асл ҳолига келтириш мўлжалланяпти. Кўҳна Қўқон заминидаги бу қадимий биноларга Ҳамза, ўзбек адабиёти ва маданиятининг бошқа не-не буюк алломалари пойи қадами етган...

Қўқонда кўҳна объектларни тиклаш учун зарур қурилиш материаллари камёблиги ҳақида гап-сўзлар кўп бўляпти. Уларда жон бор. Масалан, яқинда Ҳамза уй-музейига ишлатиш учун эскича, япалоқ, энсиз ғиштларни аҳолидан сотиб олишга тўғри келди. Шаҳарда шундай ғиштлар, сопол кошинлар ва таъмир эҳтиёжларига ишлатиладиган бошқа зарур материаллар тайёрловчи реставрация лабораторияси барпо этиш аллақачон заруратга айланган. Республикадаги мутасадди ташкилотлар бу масалага етарли эътибор беришмаяпти.

Афсуски, облаотдаги Ҳамза билан боғлиқ бўлган барча жойларда ҳам юбилейга тайёргарлик кўнгилдагидек кетяпти, деб бўлмайди. Қурилишлар суст олиб бориляпти. Уларнинг сифати ёмон. Бунинг сабаблари эса мутасадди ташкилотлар раҳбарларининг лоқайдлиги, бепарволиги билан изоҳланади. Масалан, область ижроия комитети капитал қурилиш бош бошқармаси лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлашни чўзиб юборди. Пудратчи қурилиш ташкилотлари етарли миқдордаги материал ва жиҳозлар билан таъмин этилмаяпти. Юбилей объектларига ажратилган капитал маблағларнинг анчагина қисми ўзлаштирилмай қоляпти. Фарғона райони территориясидаги янги қуриладиган бозор, савдо павильони, чойхона, кўприклар қурилиши муддатлари барбод қилинди.

Шоирнинг табаррук қони тўкилган зиёратгоҳ маскани — Ҳамзаободда юбилейга тайёргарлик ҳамма ердагидан ҳам тез ва сифатли бориши керакдек туюлади. Амалда эса аксинча бўлиб чиқяпти. Бу ердаги комплекс қурилишига ажратилган 486 минг сўм маблағнинг учдан бир қисмидан озроғи ўзлаштирилган, холос. Бунинг устига, юқорида айтганимиздек, қурилиш сифати ҳам кўнгилдагидек эмас. Ҳамзаободдаги Ҳамза музейи биносини қураётган қурувчиларнинг ўзлари бу ҳақда очиқ гапиришяпти. Қурилиш прораби Т. Ашуровнинг айтишича, ҳали лойиҳа ҳужжатларининг ўзи тўлиғича қурувчилар қўлига тегмаган. Оқибатда айрим битказилган жойларни бузиб қайта тиклашга тўғри келяпти. Ҳамзаободнинг табиий шароити ҳисобга олинган мукаммал бош плани ҳанузгача йўқ. 11-қурилиш тресги, «Агропромстрой»нинг 1- ва 2-бирлашмалари, «Облремстрой» тресги мутасаддилари белгиланган ишларни ўз вақтида бажариш бўйича жонбозлик кўрсатмаяптилар.

Ҳамза номи берилган шаҳарда ҳам юбилейга тайёргарликнинг бориши суст. Область Совети ижроия комитети шу шаҳарни ободонлаштириш бўйича қарор қабул қилган эди. Қарорнинг ижро этилиши билан кам қизиқишяпти. Оқибатда ишлар ўлда-жўлда. Ҳамза шаҳар Совети ижрокоми раиси О. Қодиралиев юбилейга атаб республика бюджетидан ажратилган маблағлардан шаҳар ободончилиги учун бир сўм ҳам берилмаганлигини афсусланиб гапирди.

А. ИБОДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

ЯНГИ РЕЗЕРВЛАР ҚИДИРИЛМОҚДА

«Томди» давлат наслчилик заводининг банк счётида кўп йиллар ичида илк бор пул пайдо бўлди. Хўжалик ўтган йили тўрт юз минг сўмдан ортиқ фойда олди. Бу пуллар қоракўлчиларнинг социал эҳтиёжларига сарфланади.

Давлат наслчилик заводи ўз иқтисодий аҳволини хўжалик юритишнинг янги шакл ва усулларини жорий этиш туфайли яхшилаб олди. Чўпон бригадалари ички хўжалик ҳисобининг чек системасига ўтказилди. Сарф-харажатлар қатъий равишда ҳисоб-китоб қилинмоқда. Чунончи, барча бригадалар ортиқча транспорт хизматларидан, ем-хашак тайёрлашда шаҳарликларнинг ёрдамидан фойдаланмайдиган бўлдилар.

Иқтисодий ўпирилишдан чиқиб олган «Томди» давлат наслчилик заводи янги-янги резервларини изламоқда. Бир қанча бригадалар ижарага ўтиб ишлаш учун тайёргарлик кўрмоқда.

БИР КИШИ ҲАМ УДДАСИДАН ЧИҚАДИ

Тўрақўрғон районидаги «Москва» колхозида механизатор В. Бобоназаров энг яхши ремонтчи, деб топилди. Унга бу ном бекорга берилмади: одатда, биттагина механизм ишга тахт қилиб қўйиладиган вақт ичида, унинг ўзи ўтган йилги мавсумда фойдаланган барча техникавий қуролларни ремонт қилишга улгурди. Комиссия у ремонт қилган техникани — трактор, сеялка, культиватор ва бороналани «аъло» баҳога қабул қилди.

Тўрақўрғон районидаги бошқа хўжаликлар ҳам ер ҳайдайдиган ва экин экадиган машиналар ремонтини муваффақиятли уддаладилар. Наманган, Учқўрғон, Уйчи районлари ремонтчилари ҳам илғорлар қаторида боришмоқда.

(ЎзТАГ).

• ЯНГИЛИКДАН ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

СИЗ ҚАНДАЙ ФИКРДАСИЗ?

Воқеаларни олдиндан айтиб беришга қизиқиш инсонга хосдир. Дарвоқе, бизда ҳамма нарсани олдиндан айтиш мумкин. Масалан, бу йил ёз иссиқ келадими ёки салқинроқ? Бозорларда нарх-наво кўтариладими, тахминан қанча кўтарилади? СССР хоккей терма командаси навбатдаги жаҳон чемпионатида олтин медалларни қўлга киритадими ва ҳоказо... Кейинги йил қандай келади, деган саволга жавоб беришга келсак, улар хилма-хилдир.

«Известия»нинг шу йил 1 январь сонида эълон қилинган Янги йил сўровларига жавоблар ҳақидаги мақола газетхонлар эътиборини тортди. Уни СССР Фанлар академияси социология институти ўтказган. Умуман олганда, бундай сўровлар Гэллап институти томонидан жаҳоннинг 40 мамлакатида уюштирилади. Жумладан, Москвада иккинчи марта ўтказилиб, телефон орқали пойтахт аҳолиси барча ёш ва социал группаларининг намояндалари бўлган 577 киши билан суҳбатлашилди. Ҳар йили такрорланадиган икки саволга берилган жавоблардан одамларнинг Янги йилда нималарни орзу қилишларини билиб олиш мумкин.

Ўзбекистон ССР Давлат план комитетининг ҳисоблаш маркази экономика ва нормативлар илмий-тадқиқот институтига қарашли «Иқтисодчи» кооперативи республикамиз пойтахтида ҳам худди шундай сўров ўтказиш ғояси билан майдонга чиқди. Биз кооператив раиси, техника фанлари кандидати, шу институт бўлим мудири Е. Е. Соколовскийдан сўров натижалари билан таништиришни илтимос қилдик.

— Гапни Тошкентда неча киши билан суҳбатлашилганлигидан бошлай қолайлик. Унда ҳаммаси бўлиб 300 киши қатнашди. Москвада бўлгани каби биз барча асосий ёш ва социал группалар вакилларига саволлар бердик. Тадқиқот материалларини тўплаш ва қайта ишлашга ҳаммаси бўлиб уч кун кетди. Бунга замонавий ҳисоблаш техникасидан фойдаланиш туфайли эришилди.

Мана, **БИРИНЧИ САВОЛ.** Сиз 1989 йил ўтган йилга нисбатан қандай бўлади, деб ўйлайсиз? Яхшими, ёмонми ёки ўтган йилга ўхшайдими?

Тошкентликлар: яхшироқ — 51, ўтган йилдагидек —17, ёмонроқ — 19. Жавобга қийналганлар — 13. **Москваликлар:** худди шу тахлитда —55, 19, 14, 12 процент.

ИККИНЧИ САВОЛ. Сиз 1989 йил ўтган йилга нисбатан қанақа бўлади, деб ўйлайсиз? Иқтисодий жиҳатдан ўсиш бўладими, иқтисодий жиҳатдан қийинчиликлар бўладими ёки ўтган йилдагидек қолармикан?

Тошкентликлар: иқтисодий жиҳатдан ўсиш — 18, ўтган йилдагидек — 14, иқтисодий қийинчиликлар — 53, жавобга қийналганлар — 15. **Москваликлар:** худди шу тахлитда —12, 18, 52, 18 процент.

Кўриниб турибдики, катта шаҳарларда истиқомат қилувчи кишилар тафаккурида муайян андозалар мавжуд. Шуни қониқиш билан таъкидлаш керакки, сўраб чиқилган тошкентликларнинг ярмидан кўпроғи москваликлар каби бошланган йилга умид билан қарайдилар. Айни пайтда иқтисодий қийинчиликлар бўлишини ҳам айтмоқдалар. Назаримда, бундай қарама-қарши фикрлар ошкоралик ва демократиялаш жараёнининг тобора авж олаётганлиги, одамларда яхшилик сари ўзгаришларга умид уйғотаётганлиги, экономика соҳасидаги ҳозирги етарли бўлмаган силжишлар, истеъмол моллари ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги тақчиллик иқтисодий ўсиш тўғрисида ҳали кўп иш олиб бориш зарурлигини изоҳлайди.

Москвада ҳам, Тошкентда ҳам бошланган йилга умид билан қаровчилар асосан ёшлар. 30 ёшгача бўлган москваликларнинг 58 ва тошкентликларнинг 59 проценти бошланган йил ўтган йилдагидан яхшироқ бўлади, деб ҳисоблайди. 20 ёшгача бўлган 44 тошкентликнинг биронтаси ҳам 1989 йил ўтган йилгидан ёмон бўлади, деб ўйламаслиги кўринди.

Иккала ҳолда ҳам биринчи саволга берилган жавоб 40 ёшдан 50 ёшгача бўлган кишилар энг умидсиз эканликларини кўрсатди. Шунга қарамай, бу группадаги тошкентликларнинг 35 проценти ўзгаришлардан умидвордир. 32 проценти эса ҳеч қандай яхшилик кутмаяпти. Москвада эса бу кўрсаткичлар тегишли равишда 21 ва 50 процентни ташкил этади.

Иккинчи саволга жавоб беришда 30 ёшдан 40 ёшгача бўлган группада энг умидсизлик аломатлари мавжуд. Шу ёшдаги тошкентликларнинг 66 ва москваликларнинг 64 проценти бошланган йил иқтисодий жиҳатдан қийин бўлади, деб ҳисоблайди. Тошкентликларнинг 8 ва москваликларнинг 5 процентигина 1989 йил иқтисодий жиҳатдан ўсиш даври бўлади, деб ишонади.

Агар Москвада аҳволга баҳо беришда эркаклар ва хотин-қизлар ўртасидаги фарқ унчалик катта бўлмаса, Тошкентда аҳвол ўзгачароқ. Масалан, эркакларнинг 24 проценти 1989 йил иқтисодий жиҳатдан ўсиш даври бўлади, деб ҳисоблайди. Хотин-қизларнинг атиги 12 процентигина уларнинг фикрига қўшилади. Эркакларнинг 48 ва хотин-қизларнинг 58 проценти иқтисодий қийинчиликлар юз беради, деб ўйлайди.

Ва, ниҳоят, қуйида турли социал группалардаги тошкентликларнинг фикр-мулоҳазаларини келтирамиз (бундай маълумотлар Москва бўйича эълон қилинмаган).

БИРИНЧИ САВОЛ:
Студентлар: яхшироқ — 67, ўтган йилдагидек — 19, ёмонроқ — 5, жавобга қийналганлар — 9. **Ишчилар:** худди шу тахлитда — 49, 12, 12, 27. **Хизматчилар:** 48, 16, 27, 9. **Пенсионерлар:** 41, 29, 12, 18 процент.

ИККИНЧИ САВОЛ:
Студентлар: иқтисодий жиҳатдан ўсиш — 36, ўтган йилдагидек — 12, иқтисодий қийинчиликлар — 36, жавобга қийналганлар — 16. **Ишчилар:** 21, 24, 31, 24. **Хизматчилар:** 10, 12, 68, 10. **Пенсионерлар:** 12, 12, 47, 29 процент.

Рақамлардан кўриниб турибдики, хизматчилар ва студентлар (бўлажак хизматчилар)нинг нуқтаи назарлари бир-бирига анча қарама-қарши. Уларнинг бир хиллари умидга тўла бўлсалар, бошқаларида мана шу социал группага хос ишончсизлик тўла-тўкис намоён. Ишчиларга келсак, уларнинг фикрлари анча вазмин, изчил.

Табиийки, бу тадқиқот умумий тусга эгадир. Шунга қарамай, фикримизча, у фақат мутахассисларнигина эмас, айни пайтда ўзи тўғрисида кечагига қараганда кўпроқ билишни хоҳловчи кенг ўқувчилар оммаси учун қизиқиш уйғотиши мумкин. Кооператив режаларида яна бир қанча социологик сўров ўтказиш мўлжалланган. Шу боис биз газетхонлар бундан буён қайси йўналишларда сўровлар ўтказиш зарур, деб ҳисоблашларини билишни истардик.

И. ЛЕОНИДОВ.

Дунё овози

Социализм одимлари

ХИТОЙ:

ПЕКИНДА СОВЕТ КЎРГАЗМАСИ

Пекинда Совет илмий адабиёти кўргазмаси очилди. Унга 500 дан ортиқ махсус илмий-техникавий адабиёт янгиликлари ва билимларнинг кўп соҳалари, шу жумладан, математика, химия, физика, фаннинг ривожланиш тарихи бўйича вақтли нашрлар қўйилган. Алоҳида бўлимда хитойлик муаллифларнинг рус тилига таржима қилинган ва СССРда нашр этилган асарлари билан танишиш мумкин.

Кўргазманинг очилиш маросимида таъкидланганидек, унинг ўтказилиши ХХР илмий доираларини совет олимларининг сўнгги ишланмалари билан бундан буён танишишларига, икки социалистик мамлакат илмий ноширлари ўртасида бевосита ҳамкорлик муносабатларини йўлга қўйишга кўмаклашади.

ВЬЕТНАМ:

КООПЕРАТОРЛАР НАШРИ

Вьетнам кооператорларининг ўз матбуот органи пайдо бўлди. «Ижодиёт» деб номланган ҳафталикнинг биринчи сони чиқарилди. Ҳафталикни давлат экономика секторига кирмайдиган саноат кооперативлари ва корхоналари бирлашмасининг марказий правлениеси нашр этмоқда.

Сўнгги вақтларда мамлакатда кооператив ва шахсий корхоналар қуриш практикаси ниҳоятда ривожланаётганлиги янги нашр чиқарилиши зарурлигини тақозо этди. Ҳафталик саҳифаларида республикадаги турли вилоятлар ва шаҳарлар кооператорларининг илғор тажрибаси, уларнинг мамлакат олдида турган мураккаб социал-иқтисодий муаммоларни ҳал этишга қўшаётган ҳиссаси ҳақида ҳикоя қилувчи материаллар босилади.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ:

МАШИНАСОЗЛАР ҲАМКОРЛИГИ

Словакиянинг Мартин шаҳрида «Мартимекс» ташқи савдо ташкилоти билан Совет Иттифоқининг «Автоэкспорт» ташкилоти вакиллари қиймати 500 миллион крон турадиган катта шартномани имзоладилар. Шартномага кўра, Чехословакиянинг «Оғир машинасозлик заводлари» бирлашмаси кучли дизель моторларининг навбатдаги туркумини тайёрлаб Совет Иттифоқига жўнатади. Бу моторлар Белоруссиянинг Жодино шаҳридаги «БелАЗ» автозаводида чиқарилаётган 110 тонна юк кўтара оладиган автосамосваллар учун мўлжалланган.

(ТАСС).

✦ Қардош мамлакатлар ҳаётидан

✦ Шонли анъанани давом эттириб

✦ Ядросиз дунё сари машаққатли йўлдан

✦ Тараққийпарвар жамоатчиликнинг севимли нашри

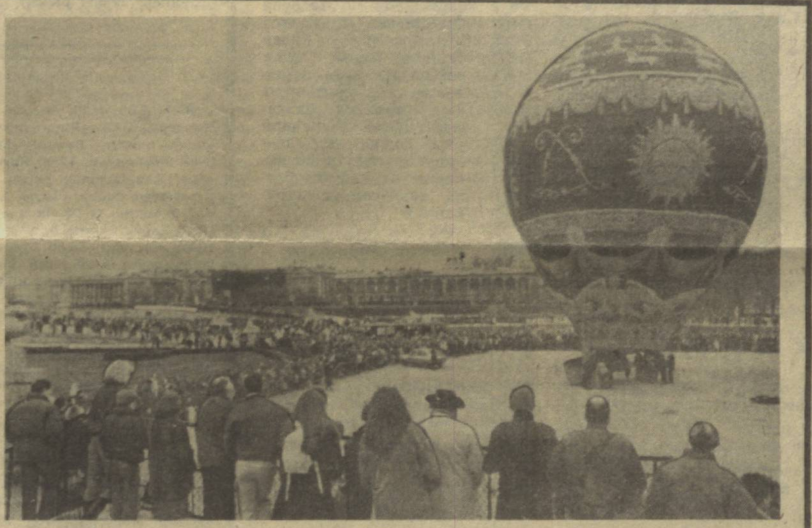

• *Шарҳловчи минбари*

ЙЎЛЧИ ЮЛДУЗ

Инсоният тарихи 7 минг йилни ташкил этиб, шундан 5 мингги эрамизга қадар, 2 мингги эса бизнинг даврга тўғри келади. Ҳисоб-китобларга кўра, ҳар чорак асрда бир авлод алмашади. Бир қараганда 7 минг йил жуда катта муддатга ўхшаб кўринса-да, ана шу давр мобайнида бор-йўғи 280 авлод алмашган, холос.

Энди мана бу рақамлар мағзини чақиб кўринг: инсоният тарихида 14 мингдан ортиқ уруш бўлиб, улар 3,6 миллиард кишининг ёстиғини қуритган. Ядро қуроли ва уни кўз очиб юмгунча элтишга қодир техника воситалари яратилиб, тоғ-тоғ уйиб ташланганлиги эса жаҳонни жаҳаннам ёқасига келтириб қўйди. Шу боис ҳаёт ва ақл-идрок мантиқи даҳшатли қурол хавфига дарҳол барҳам берилишини талаб этмоқда. Йўқса, биз умумий хонадонда ер фарзандларининг сўнгги — 281-авлод бўлишимиз ҳеч гап эмас.

Ҳа, вақт ғанимат. У ядро ҳалокати хавфини тугатиш бўйича конкрет амалий тадбирларни тақозо этмоқда. Бу борада тинчлик сиёсатига содиқ бўлган Совет Иттифоқи намуна кўрсатди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг 1986 йил 15 январидаги Баёноти фикримиз далилидир. Унинг аҳамиятини сўз билан ифодалаш қийин, зеро унда шу аср охиригача ядросиз дунёни барпо этиш ҳамда оммавий қирғин қуролининг ҳамма турларини, шу жумладан, химиявий қуролни тугатиш программаси баён этилган.

1986 йил январь Программасидан сўнг ўтган уч йил мамлакатимиз олға сурган ва шу вақт давомида янги муҳим таклифлар билан бойитилган тинчлик ташаббусларини жаҳон халқлари қизғин қўллаб-қувватлаётганликлар и н и кўрсатди. У ҳозирдаёқ самарали натижалар берди. Ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш бўйича Совет — Америка Шартномаси имзоланди. Ҳар икки томон ўз шартномавий мажбуриятларини қатъий бажармоқдалар. 1989 йил бошларига қадар Совет ва Америка ўртача ва камроқ олислик ракеталарининг 30 процентга яқини йўқ қилинди. Шундай қилиб, программанинг дастлабки босқичи рўёбга чиқарилмоқда. АҚШ ва Совет Иттифоқининг стратегик ядровий ҳужум қуролларини икки баробар қисқартириш бўйича позициялари яқинлашди. Ядросиз дунё сари дастлабки қадамлар ташланди. Олдинда қийинчиликлар ва тўсиқлар кўп. Лекин, энг муҳими, муз кўчди.

Ядросиз дунё сари олиб борувчи машаққатли йўлнинг уч йили жаҳоннинг сиёсий қиёфасини ўзгартириб юборди. Тинчлик душманларининг қаршилигига қарамай совет программаси яшамоқда ва ишламоқда. Зеро, у инсониятни тинчлик асрига етакловчи йўлчи юлдуздир.

А. РЎЗИЕВ.

РЕВОЛЮЦИЯ ШАРАФИГА ШОДИЁНАЛАР

1989 йилнинг биринчи кунида Парижнинг Тюильри боғидан учирилган ҳаво шарининг кўкка парвози Франциядаги буюк революциянинг 200 йиллиги муносабати билан тантана ва шодиёналар бошланганлигидан далолат берди. Бу 200 йил аввал Бастилияни ишғол қилишга отланган ватандошларни шарафлаш учун ойлаб давом этадиган намойишларнинг нишонасидир.

Бутун йил давомида байрам шодликлари бир-бирига уланиб кетади. Телевидение кўрсатувларида, радиоэшиттиришларда, театр спектаклларида, музикали эшиттиришларда байрам нафаси акс этади. Кўргазмалар учун Франция пойтахтининг энг яхши музейлари ва кўргазма залларидан ўрин ажратилган.

Ҳаво шарининг энг яхши намунасини танлаб олиш учун ҳаммаси бўлиб 4 минг турдаги лойиҳа тайёрланди.

Суратда: ҳаво шарининг кўриниши.

ТАСС фотоси.

АМЕРИКА КОММУНИСТЛАРИНИНГ ГАЗЕТАСИ—65 ЁШДА

Бу санани Қўшма Штатларда чоп этиладиган бирорта ҳам календарда топиб бўлмаса керак. У ҳақда Американинг «катта матбуоти» ҳам хабар бермайди. Шундай бўлса-да, АҚШ тараққийпарвар жамоатчилиги 13 январни кенг нишонлади. 65 йил аввал худди шу куни АҚШ Коммунистик партиясининг органи «Пиплз дейли уорлд» газетасига асос солинган эди.

Америка коммунистлари газетасининг биринчи сони Чикагода «Дейли уоркер» номи билан чиқа бошлади. Бу ерда кичкинагина хонада етти нафар ходимдан иборат бутун редакция жойлашган эди. Тиражнинг асосий қисми бутун мамлакат бўйлаб партия ташкилотларига жўнатилар эди. Коммунистларнинг ўзлари кўчаларда ўз газеталарини тарқатар эдилар, чунки, газета киоскларининг эгалари «қизил матбуот»га бойкот эълон қилишган эди.

1968 йилда «Дейли уоркер» «Дейли уорлд» деб ўзгартирилди. 1986 йилда эса мазкур газета ва Сан-Францискода чиқадиган «Пиплз уорлд» ҳафтаномаси негизида «Пиплз дейли уорлд» умуммиллий газетаси чиқа бошлади. Ҳозир унинг кундалик тиражи 10 минг нусхани, якшанба кунги тиражи эса 65 минг нусхани ташкил этмоқда.

Американинг бутун даврий матбуоти амалда рекламадан тушган даромад ҳисобига кун кўради. «Пиплз дейли уорлд» эса бундай даромадга эга эмас. Шунинг учун ҳам коммунистлар газета фонди учун ионалар тўплаш кампанияларини мунтазам ўтказиб турадилар. Ўтган йилнинг ўзидагина қарийб ярим миллион доллар маблағ тўпланди. Газетхонлар ва Компартия ҳайрихоҳларидан тушган маблағга замонавий босмахона ускуналари, электрон техника сотиб олинди. Бу эса газетанинг оперативлигини ошириш имконини берди.

Урушга ва қуролланиш пойгасига қарши кураш, неча ўн йиллар мобайнида СССР устидан ҳарбий устунликка эришишга уринишларни оқлаш учун фойдаланиб келинган «совет хавфи» тўғрисидаги уйдирмани фош этиш мавзулари 15 киши ишлайдиган «Пиплз дейли уорлд» газетаси ходимларининг диққат марказидадир. Газета ирқчиликка, социал адолатсизликка қарши, касаба союз ҳаракатини қўллаб-қувватлаш учун фаол курашиб, меҳнаткашларнинг социал-иқтисодий ғалабаларини ҳимоя қилмоқда.

...Мана уч йилдирки, Жерри Носаэр ҳар куни эрталаб ишга кета туриб, 23-кўчадан ўтаётганида автоматдан «Пиплз дейли уорлд» газетасини сотиб олади. «Мен коммунист эмасман, аммо газетани мунтазам ўқийман, деди у ТАСС мухбири билан суҳбатда. Менинг қарашларим ҳар доим газетанинг нуқтаи назари билан мос келавермайди. Лекин мен ундан «Нью-Йорк таймс» саҳифаларида чиқмайдиган кўпгина нарсаларни билиб оламан. Агар реал дунёда яшашни истасанг бу жуда муҳимдир».

(ТАСС).

Ҳамкорлик фотокўргазмаси

Прагадаги Совет фани ва маданияти уйида очилган ТАСС фотокўргазмаси «Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши — ҳамкорлик уфқлари» деб аталади. Кўргазма экспозицияси Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг 40 йиллигига бағишланган бўлиб, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг экономика ва фан-техника соҳаларидаги ўзаро фойдали муносабатлари кенг манзарасини намоён этади.

СССР билан ЧССР ўртасидаги ҳамкорликнинг конкрет натижалари билан томошабинларни таништирувчи бўлим кўргазманинг таркибий қисмига айланди. Унда «Интеркосмос» программаси доирасида Совет ва Чехословакия мутахассислари биргаликда яратган илмий аппаратларнинг намуналари, икки томонлама товар айирбошлашда муҳим ўринни эгаллаган маҳсулотларнинг хилма-хил турлари намойиш қилинган. 1988 йилда икки томонлама товар айирбошлаш ҳажми 13,5 миллиард сўмни ташкил этди. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ ДАМАШҚ. Сурия пойтахтидан олинган хабарларга кўра, Исроилнинг Негев саҳросида жойлашган «Ансор-Три» ўлим лагерининг маҳбуслари Исроил соқчиларининг маҳбусларга нисбатан ваҳшийларча муомаласига қарши, қийноқларга, лагерь маъмурларининг кундалик калтаклашлари ва хўрлаб таҳқирлашларига қарши норозилик белгиси остида очлик эълон қилдилар. Ажал лагерида ноилож аҳволга тушиб қолган кишилар ўз зулмкорларига қарши қўзғолон кўтардилар, бироқ қўзғолон соқчилар томонидан шафқатсизларча бостирилди.

✦ БАНГКОК. Ўтган йил Таиландда табиий офатлар кўлами жиҳатидан рекорд йил бўлди. «Аср тошқини» оқибатлари мамлакатнинг 12 та жанубий вилоятида ҳамон тугатилгани йўқ. Ҳукумат кўраётган фаол чора-тадбирларга қарамай, кўп минглаб кишилар ҳанузгача бошпанасиздир, йўллар, кўприклар, мактаблар вайрон бўлган. Аммо бу вайронгарчиликлар ҳам «оддий» офатлар қаторидан ўрин олган. Таиландда ҳар йили айниқса, тропик жала ёғадиган мавсумда тошқин бўлади. Шунинг учун бундай офатга қарши курашишга ўрганиб қолишган. Қурғоқчилик бошқа гап...

Мана тўрт йилдирки, мамлакатнинг шимоли-шарқидаги 17 та вилоятда мутлақо ёмғир ёғмаяпти. Кхонкэн вилоятининг ўзидагина бу офатдан 1,6 миллион киши азият чекди. (ТАСС).

МИРМУҲСИН,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

Туғилажак ўзбек космонавтига

Сен қачон дунёга келасан, полвон —
Сен қачон фалакда кўрсатурсан қад!
Сенинг бобонг, ахир, кўтармиш нарвон —
«Зичи Кўрагоний», абадул-абад...

Юлдуздек милтиллаб, кундек чароғон —
Ва лекин узоқсан. Кел, қалбни ёндир!
Онанг қорнидасан десам, бу ёлғон,
Балки ўша она туғилмагандир...

«Ал-жабр» алпома Хоразмий илми,
Меросга муносиб бўлмаслик нега!
Писанда қилмадинг аждодинг ишин,
Зурёдсан, «Ал-қонун» илмига эга.

Сен қандай фарзандсен! То ҳалигача
Туғилмай, дунёга келмай, нетасан!!
Балки асрларни ўтказиб неча,
Туғилмасдан, нечун шундоқ кетасан!

Қардошинг Гагарин, Жонибековдан тортиб
Жасур Валентина чиқди фалакка.
Сен ҳам кўтарилгин фан юкин ортиб...
Фалакий илмда қолмагил якка!

Тўғри, коинотга учган ҳар кема
Жисмида республикам юрак қўри бор.
Маҳдудликка зидмиз, ёлғизлик дема!
Қардошликнинг боғи доим барқарор.

Лекин юрак истар, сенинг ҳам ботир
Фарзандингни қучса шараф ва иқбол.
Чунки ўзбекнинг ҳам закоси қодир —
Жаҳоний ишларин этмоқликка ҳал.

Улуғ Октябрнинг сен ҳам меваси —
Сен ҳам фарзандисан Ленин Ватанин.
«Алгоритм» яратган боболар саси
Сени космос томон чорлар бетиним.

Тўртта чиққан нобоп, порахўр, қаллоб...
Минг йиллик қаддингни букolmас, эй, юрт!
Меҳнат ила сени олгум ҳалоллаб,
Обрўйингни асло тўколмас, эй юрт!

Ардоқли дўстларинг қўлласин, полвон,
Балки туркманимсан, балки қозоғим...
Космодромларда ургин сен жавлон,
Тезроқ туғилақол, жоним, узоғим!

Туғил, космонавтим, мен сени кўрай!
Заҳматкаш бу халқнинг фарзанди учсин!
Сен ғоят содиқсан, меҳнатинг-ла шай,
Оғаларн каби фалакни қучсин!

Туғил, космонавтим, мен сени кўрай!

Фарзандлар ардоқда

Бувайда районидаги Калинин номли колхозда кейинги йилларда қурилиш ишларига алоҳида эътибор берилаётир. Жумладан, бир қатор маданий-маиший бинолар билан бирга 240 ўринли болалар боғчаси ҳам фойдаланишга топширилди. Янги болалар боғчаси жойлашган территорияни ободонлаштириш юзасидан катта ишлар қилинмоқда. Болалар боғчасига «Лола» номи берилди. Боғча болалари учун алоҳида автобус ажратилган бўлиб, улар тез-тез саёҳатларга олиб борилмоқда.

Суратларда: 1. «Лола» болалар боғчаси тарбиячиси Маҳбуба Султонова. У колхоз йўлланмаси билан ўқишга бориб, айни вақтда шу ерда ишламоқда. Болаларнинг ҳар томонлама баркамол бўлиб ўсишлари учун бошқа тарбиячилар ҳам ғамхўрлик қилишяпти. 2. Янги боғча ҳовлисининг кўриниши.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ фотолари.

ҲОДИСА

ҲАЛОКАТ САБАБИ

Покистоннинг Саҳивал шаҳри районида дарё кемаси ҳалокатга учради. Ундаги 125 кишидан фақат 35 киши омон қолди. Дастлабки маълумотларга қараганда, қолган 90 йўловчи ва команда аъзолари ҳалок бўлишди.

Кемага ҳаддан зиёд кўп юк ортилганлиги натижасида у сув ости тўсиғига тўқнашиб, бахтсиз ҳодиса рўй берди. Жиддий шикастланган кема чўкиб кетди. (ТАСС).

СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

• *Шахмат бурчаги*

СИЗГА ҲАМ РАҲМАТ

ХАЛҚАРО АРБИТР М. МУҲИДДИНОВ БОШҚАРАДИ

Конкурсимизнинг охирги 18-топшириғига жавоб йўллаган ҳазорасплик қурувчи-инженер Ниёздурди Абдуллаев редакцияга қуйидагича мактуб юборибди:

— Газетанинг 1982 йил 3 август сонида «Совет Ўзбекистони» шахмат клуби ташкил этилганлиги хабар қилиниб, таклиф ва истаклар билдириш сўралган эди. Ўшанда мен газетада конкурслар ва сиртқи мусобақалар уюштириб турилишини илтимос қилгандим. Мана, олти йилча вақт ўтди. Конкурсларингиз туфайли кўплар қатори малакамни ошириб, юқори разрядли шахматчи бўлиб олдим. Сизларга катта раҳмат!

Эндиликда СССР марказий шахмат клуби ташкил этган сиртқи мусобақаларнинг бирида қатнашаяпман. Унда дебют назарияси ва ўйин принципларига қаттиқ риоя қилиб, анча дуруст натижага эришдим: ҳозирча 10 имкониятдан 10 очко тўплаб, ғолиблик учун курашяпман. Ана ўша партияларимдан биттасида юзага келган ўйин охирини шарҳлаб сизларга юборяпман.

Бу позиция Абдуллаев — Хлебников партиясида қораларнинг 41-юришидан сўнг вужудга келган.

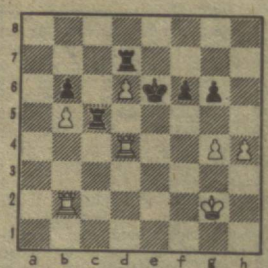

«Шахмат бурчаги»да берилса, газетхон ҳаваскорларда қизиқиш уйғотса, ажаб эмас, — дебди хат муаллифи. Биз ҳам шундай фикрга келдик ва унинг шарҳ изоҳларига баъзи қўшимчалар киритган ҳолда мухлислар эътиборига ҳавола қилишни лозим топдик.

Оқларнинг бир пиёдаси ортиқ, лекин руҳли, айниқса тўрт руҳли эндшпилларда бундай кичик устунликдан фойдаланиш одатда жуда қийин. Бунинг учун этюдона йўлларни топиш керак.

42. Ле2+Крf7 (42... Ле5 43. Л:е5+ сўзсиз оқларнинг ютуғи билан тугайди. «h» линиясида барпо этилувчи олисдаги йўли очиқ пиёда масалани ҳал қилади). **43. Лde4! Л:b5** (бошқа юришлар ҳам ютқазади. Чунончи, 43... Л:d6?? 44. Ле7+Крf8. 45. Ле8+Крh7. 46. Л2е7+Крh6 47. Лh8х ва ҳоказо) **44. Ле7+Л:е7. 45. Л:е7+** (45. de?К ре8!) **45... Крf8** (ягона юриш: 45... Крg8?? га 46. е7! ҳал қилади)**46. Лh7!!** (47. Лh8+ сўнгра 48. е7 таҳликаси туғилди) **46... Кре8** (46...Лd5 бўлса, 47. d7b5. 48. h5gh 49. gh b4 50. d8 Ф+! Л:d8 51. Лh8+Кре7 52. Л:d8. Кр:d8 53. h6 b3. 54. h7 b2. 55. h8Ф+ ва ютуқ. Ёки 46... Кре8нинг ўрнига 46...Крg8 бўлса, 47. Лb7! Лd5 48. d7 Крf8. 49. h5! gh 50. gh Кре7 51. h6 Лh5 52. h7! b5 53. d8Ф+! Кр:b8 54. h8Ф+!Л:h8 55. Лb8+! ва оқлар ютади).

47. h5 Лg5! 48. Крf3! f5! 49. h6! fg+ (49... Л:g4 бўлса, 50. Лb7 Лh4 51. h7 Крd8 52. Лb8+Крd7 53. Л:b6 Крс8 54. d7+Кр:d7. 55. Лb8 Л:h7 56. Лb7+ ва ютуқ) **50.Крg3.** Оқлар ютади. Масалан, 50...Лh5 бўлса, 51. Ле7+ Крd8 (f8) 52. h7 ва ҳоказо. Чакки эмас!

Ниёздурди ўз хатида иш билан бандлиги сабабли юқори разряд талаблари белгиланган турнирларда қатнаша олмаётганлигини маълум қилиб, Ўзбекистон чемпионатининг биринчи лигасида иштирок этишига кўмак беришимизни ҳам сўрабди.

Буни қилса бўлади, лекин сиртқи ўйин билан рўпарама-рўпара дона суришнинг фарқи катта. Шунинг учун Ниёздурдига аввал область биринчилигида ўйнаб кўришни маслаҳат берардик. Ғолиб чиқса, биринчи лигага йўлланма нақд. Аммо ҳозирча биз Н. Абдуллаевнинг шахматга бўлган иштиёқини қўллаб-қувватлаган ҳолда, асосий ишингиз билан шахмат фаолиятингизни қўшиб олиб бораётганингиз учун сизга ҳам раҳмат, демоқчимиз.

Жавобингизни текшириб кўринг.

№ 279 да шундай вазият эълон қилинган эди: Оқлар — Крd3, Фе7, Се3; Қоралар — Крd5. Масала. 4 юришда мот.

Ечими: **1. Сf4 Крс6 2. Кс4 Крb6 3. b8! Креа5 (а6) 4. Фа7х :ёки 3... Крс6 бўлса, 4. Фс7х.**

«Шахмат бурчаги»да бериб борилаётган вазифалар мухлисларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Чунончи газетанинг № 238, 245, 279 сонларида эълон қилинган масалаларга юзга яқин жавоб мактублари олинди. Улар — Дўстлик районидан Н. Халилов, қаршилик Р. Қурбонов, Киров районидан Б. Нўъмонжонов, Наманган районидан А. Сотволдиев, Хўжайлидан А. Аламинов, Ҳазорасп районидан Н. Абдуллаев биринчилар қатори тўғри жавоб йўллашга ҳаракат қилишган. Фақат бундан буён жавобларни почта откриткасида конвертга солмай жўнатиш зарурлигини яна бир бор эслатиб ўтмоқчимиз.

Редактор
У. УСМОНОВ.

ТВ ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА ТВ

16 январь, душанба

МТ-I. 16.00 Янгиликлар. 16.15 Қайта қуриш прожектори. 16.25 Концерт. 16.40 Ҳужжатли фильм. 17.10 Онамларнинг мактаби. 17.40 Француз тили. 18.40 Афғонистон: ҳал қилиш йўллари. 19.10 Мультфильмлар. 19.30 Давр ва ўзим ҳақимда. 20.00 «Иванов». Фильм-спектакль. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Иванов». Фильм-спектаклнинг давоми. 23.45 Дунё воқеалари. 24.00 Якунловчи номерни суратга оламиз.

МТ-II. 17.30 Янгиликлар. 17.40 Концерт. 18.05 Телеочерк. 18.40 «Бир биографиядан парчалар». Фильм-балет. 19.30 Чечен-Ингушия АССР Давлат телерадиоси программаси. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 Ҳужжатли фильм. 21.15 Концерт. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Ҳужжатли фильмлар. 23.05 Тонгги почта. 23.35 Мультфильм. 23.55 Янгиликлар.

УзТВ-I. 15.25 Совет Иттифоқи бўйлаб. 16.15 «Кичик ороллардаги саргузаштлар». Бадиий фильм. 17.30 Табиатшунослик. 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Олов тили буралганда». 18.55 Мультфильм. 19.05 Концерт. 19.30 «Генчлик» ансамблининг концерти. 20.00 Ахборот. 20.20 Телефильм. 20.30 Ахборот. 20.50 «Фабрика, бор. Кадрларчи?» 21.20 Телефильм. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Халқ севган достонлар.

УзТВ-II. 19.30 «Қизил палатка». Бадиий фильм, 1-серия. 20.45 Кескин танқид остида. 21.15 Оқшом эртаклари. **Фрунзе.** 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Вера, Надежда, Любовь». Бадиий фильм.

17 январь, сешанба

МТ-I. 7.00 «120 минут». 9.05 Концерт. 9.45 «Қирққулоқнинг қизил ранги». Бадиий фильм, 1-серия. 10.50 Болалар соати. 11.50 Янгиликлар. 12.00 Ҳужжатли фильм. 16.00 Янгиликлар. 16.15 Музикали хазина.. 17.05 Ҳужжатли фильмлар. 17.35 Салом, музика! 18.25 Мактаб коллективида шахснинг шаклланиши ҳақида. 19.00 Спорт ҳамма учун. 19.15 Дунё воқеалари. 19.30 «Ҳокимият — Советларга. 20.15 Мультфильм. 20.25 «Қирққулоқнинг қизил ранги». Бадиий фильм, 1-серия. 21.30 Время. 22.05 СССР Министрлар Советининг мажлисидан репортаж. 23.20 Матбуот билан учрашув. 23.35 Ҳужжатли фильм. 00.25 Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 Гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35 Оилавий турмуш этикаси ва психологияси. 10.05 Француз тили. 11.05 Сиз яратган боғ. 11.35 География. 12.05 Француз тили. 13.05 «Нодирабегим». Бадиий фильм. 14.35 Янгиликлар. 14.45 Концерт. 15.05 Ҳужжатли фильм. 17.35 Янгиликлар. 17.45 «Икки баҳордан сўнг» («Қирғиз фильм»). 18.50 Ҳужжатли фильм. 19.00 Концерт. 19.30 Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар!. 20.45 «Экранда Сибирь». 20.55 Концерт. 21.30 Время. 22.05 «Икки баҳордан сўнг». («Қирғизфильм»). 23.10 Янгиликлар. 23.20 Хоккей. ЦСКА — «Крилья Советов».

УзТВ-I. 15.30 Телефильмлар. 16.05 «Қизни топинглар». Бадиий фильм. 17.30 Рус адабиёти. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Арманистон. 1988 йилнинг декабри. 18.50 «Шукрона». Адабий композиция. 19.20 Тил — маданият кўзгуси. 20.00 Ахборот. 20.20 Сайловлар олдидан. 20.30 Ахборот. 20.50 Ш. Файзуллаев куйлайди. 21.30 Время. 22.05 «Ойна» Телеспектакль.

УзТВ-II. 19.25 «Қизил палатка». Бадиий фильм, 2-серия. 20.40 Телефильм. 21.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. **Душанба.** 21.30 Время. 22.05 Кино оламида. 23.05 Фильм-концерт.

18 январь, чоршанба

МТ-I. 7.00 «120 минут». 9.05 Салом, музика! 9.55 «Қирққулоқнинг қизил ранги». Бадиий фильм, 1- ва 2-сериялар. 12.00 Янгиликлар. 12.10 Саёҳатчилар клуби. 13.10 Концерт. 16.00 Янгиликлар. 16.10 Сайловлар олдидан. 16.20 Музикали фольклор. 16.50 Ҳужжатли фильм. 17.20 Концерт. 17.35 Болалар соати. 18.35 Ҳужжатли фильм. 18.45 Шу куннинг почтаси. 19.15 Дунё воқеалари. 19.30 Миллатлараро муносабатлар. 20.15 Мультфильм. 20.25 «Қирққулоқнинг қизил ранги». Бадиий фильм, 2-серия. 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 «Ўн иккинчи қават». 23.45 Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 Гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 10.05 Немис тили. 11.05 ПТУ ўқувчиларига. 11.35 Умумий биология. 12.05 Немис тили. 13.05 «Икки баҳордан сўнг». Бадиий фильм. 14.10 Янгиликлар. 14.20 Концерт. 14.40 Ҳужжатли фильм. 17.30 Янгиликлар. 17.40 «Оққушларга ўқ узманг». Бадиий фильм, 1-серия. 18.50 Мультфильмлар. 19.10 Ритмик гимнастика. 19.40 Кемерово телевидение студиясининг программаси. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 Концерт. 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 «Оққушларга ўқ узманг». Бадиий фильм, 2-серия. 23.25 Концерт. 00.10 Янгиликлар.

УзТВ-I. 15.30 Телефильм. 16.30 Янги йил арча байрами. 17.30 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Мультфильмлар. 18.45 Сўз кетидан сўз келар. 19.05 «Чорвадор». 19.35 Риштонлик уста. 20.00 Ахборот. 20.20 Шеърият дафтаридан. 20.30 Ахборот. 20.50 «Қардошларимиз тароналари». 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 Хат ва ҳаёт. 23.00 Ёшлигим менинг.

УзТВ-II. 19.30 Телефильм. 19.40 «49 кун». Бадиий фильм. 21.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. 21.15 Оқшом эртаклари. **Душанба.** 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 «Ҳаёт гўзал». Бадиий фильм.

19 январь, пайшанба

МТ-I. 7.00 «120 минут». 9.05 Концерт. 9.50 «Қирққулоқнинг қизил ранги». Бадиий фильм, 2 ва 3-сериялар. 12.00 Янгиликлар. 12.10 Болалар соати. 13.10 Ҳужжатли фильм. 13.40 Ҳайвонот оламида. 16.00 Янгиликлар. 16.10 Қайта қуриш прожектори. 16.20 Концерт. 16.50 Ҳужжатли фильмлар. 17.45 ...16 ёшгача ва ундан катталар. 18.30 Фигурали учиш олий мактаби. 18.45 «Ҳокимият — Советларга». 19.15 Дунё воқеалари. 19.30 Фигурали учиш. Европа чемпионати. 20.20 «Қирққулоқнинг қизил ранги». Бадиий фильм, 3-серия. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Опера шинавандалари клуби. 23.10 Дунё воқеалари. 23.45 Ҳужжатли фильм.

МТ-II. 9.00 Гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35 Табиатшунослик. 10.05 Испан тили. 11.00 ПТУ ўқувчиларига. 11.35 Биология. 12.05 Испан тили. 13.05 «Оққушларга ўқ узманг». Бадиий фильм, 1-серия. 14.15 Янгиликлар. 14.25 Ҳужжатли фильмлар. 17.35 Янгиликлар. 17.45 «Оққушларга ўқ узманг». Бадиий фильм, 2-серия. 18.50 Концерт. 19.15 Мультфильм. 19.25 Ҳужжатли фильм. 19.40 «Адолат қутби». 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 Фильм-концерт. 21.15 Реклама. 21.20 Ҳужжатли фильм. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Оққушларга ўқ узманг». Бадиий фильм, 2-серия. 23.20 Концерт. 00.20 Янгиликлар. 00.30 Футбол. Халқаро ўсмирлар турнири.

УзТВ-I. 15.30 Телефильм. 16.00 «Журъат». Бадиий фильм. 17.30 Жамиятшунослик. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Мультфильмлар. 18.40 Мактаб ислоҳоти — ҳаётга. 19.10 Сўнмас у кунлар шуҳрати. 19.45 Комсомол прожектори. 20.00 Ахборот. 20.20 Хотин-қизлар, Сизлар учун. 20.30 Ахборот. 20.50 Концерт. 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 Концерт (давоми).

УзТВ-II. 19.35 «Ватан посбонлигида». 20.10 Реклама. 20.25 Телефильм. 20.45 «Тошкент» студияси кўрсатади. **Фрунзе.** 21.30 Время. 22.05 Қайта қуриш прожектори. 22.15 «Ишонч йўлида». Бадиий фильм.

20 январь, жума

МТ-I. 7.00 «120 минут». 9.05 Мультфильмлар. 9.40 «Қирққулоқнинг қизил ранги». Бадиий фильм, 3 ва 4-сериялар. 11.55 Янгиликлар. 12.05 Инсон институти. 13.05 СССР халқ артисти А. Эйзен. 16.00 Янгиликлар. 16.10 Сайловлар олдидан. 16.20 Концерт. 16.25 Ҳужжатли фильмлар. 17.10 Шоп эртаклари. 17.40 Қувноқ стартлар. 18.25 Москва ҳақида қўшиқлар. 18.45 СПИД — инсониятга хавф солмоқда. 19.15 Дунё воқеалари. 19.30 Фигурали учиш. Европа чемпионати. 20.20 «Қирққулоқнинг қизил ранги». Бадиий фильм, 4-серия. 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 «Шундай бўлган... бўлганди». 22.30 Нигоҳ.

МТ-II. 9.00 Гимнастика. 9.15 Илмий-оммабоп фильм. 9.35 География. 10.05 Инглиз тили. 11.05 Онамларнинг мактаби. 11.35 География. 12.05 Инглиз тили. 13.05 «Оққушларга ўқ узманг». Бадиий фильм, 2-серия. 14.10 Янгиликлар. 14.20 Ҳужжатли фильм. 17.35 Янгиликлар .17.45 «Иллюзион». Бадиий фильмлар. 19.40 Мультипликацион тимсоҳ. 19.50 Ҳужжатли фильм. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 Поэзия. 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 «Иллюзион». Бадиий фильмлар. 00.10 Янгиликлар.

УзТВ-I. 15.30 Телефильм. 15.40 «Нормандия — Неман». Бадиий фильм. 17.30 География. 18.00 Янгиликлар. 18.10 Инсон болаликдан бошланади. 18.45 Кинолавҳа. 18.50 Социалистик қонунчилик ва демократия. 19.20 Ёзувчи ва замон. 20.00 Ахборот. 20.20 Сайловлар олдидан. 20.30 Ахборот. 20.50 Навоийхонлик. 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги.

УзТВ-II. 19.30 «Биринчи меҳмон». Бадиий фильм. 20.45 Телефильм. 21.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. 21.15 Оқшом эртаклари. **Фрунзе.** 21.30 Время. 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 «Алам» Бадиий фильм.

21 январь, шанба

МТ-I. 7.00 «120 минут». 9.05 Сиз яратган боғ. 9.35 «Қирққулоқнинг қизил ранг». Бадиий фильм, 4-серия. 10.45 Мультфильм. 11.10 Ҳужжатли фильм. 11.45 Лениндан ўрганамиз. 12.10 Социализм мамлакатларида. 12.40 Мўъжизасиз-мўъжизалар. 13.40 Спорт ҳамма учун. 14.00 Шанба — ота-оналар куни. 15.30 Дунё воқеалари. 15.45 Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 16.15 Бир умрлик хотира. 17.00 Халқаро программа. 18.00 Шеърият лаҳзалари. 18.05 Ҳужжатли фильм. 18.15 Мен Ленинни кўрганман. 18.45 Фигурали учиш. Европа чемпионати. 20.00 Ҳужжатли фильм. 20.55 Концерт. 21.30 Время. 22.05 «Кўҳна бисот». 22.25 Мультфильмлар. 22.40 Фигурали учиш. Европа чемпионати. 23.25 Концерт. 00.05 Янгиликлар.

МТ-II. 8.30 Гимнастика. 8.45 Қишлоқ янгиликлари. 9.45 Концерт-очерк. 10.30 Владимир Соколов ҳақида кўрсатув. 11.35 «Уй қуриб ўзимиз яшаймиз». 12.30 Томск телевидение студиясининг программаси. 13.30 «Туширилмаган тарсаки». Бадиий фильм. 14.55 Телемузикали абонемент. 16.00 Ҳужжатли фильмлар. 16.10 Мультфильмлар. 16.40 Ҳужжатли фильмлар. 17.35 Тоғ-чанғи спорти. Жаҳон кубоги. 18.10 «Ўзига келган тун». Балет. 18.45 «Педагогик поэма». Бадиий фильм. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 ...16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 Время. 22.05 «Эски уйда ҳовли тўйи». Фильм-спектакль.

УзТВ-I. 9.00 «Ассалому алайкум». 10.00 Шанба экрани. 10.40 «У ёлғиз эмасди». Бадиий фильм. 11.55 Саломат бўлинг. 12.25 Китоб дўстлари. 13.15 Инсон ва замин. 14.15 «Ленинни ўйлайман». 14.40 Элга хизмат: талаб ва таклиф. 18.05 Мультипанорама. 18.50 Мангуликка дахлдор. 19.20 Ўзбек музикаси лениннномаси саҳифаларидан. 20.00 Ахборот. 20.20 Манзарали фильм. 20.30 Ахборот. 20.50 Фильм-концерт. 21.20 Телефильм. 21.30 Время. 22.05 «Йўлчи юлдуз». Спектакль.

УзТВ-II. Душанба. 18.10 Болалар учун концерт. 18.45 Жаҳон бир ҳафта ичида. 19.00 Новости. 19.20 Ҳужжатли фильм. 19.40 «Замондош». 20.00 Ахбор. 20.20 Келин-куёвларга маслаҳатлар. 21.30 Время. 22.05 Ҳужжатли фильм. 23.05 Телефильм.

22 январь, якшанба

МТ-I. 8.30 Янгиликлар. 8.45 Ритмик гимнастика. 9.15 Спортлото. 9.30 Нега ва нима учун. 10.00 Будильник. 10.30 Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.30 Тонгги почта. 12.00 Оламга саёҳат. 13.00 «Шайтон боласи». Бадиий фильм. 14.30 Музикали киоск. 15.00 Ҳужжатли фильм. 15.30 Очиқ эшиклар куни. 16.30 Чашмалар. 17.00 — Жаҳоннинг йирик музейи. 17.30 Қишлоқ янгиликлари. 18.30 Халқаро панорама. 19.15 «Аёл ҳаётидан ўн беш дақиқа». 19.30 Ҳужжатли фильм. 19.40 Фильм-концерт. 20.30 Ижодкор ёшлар фестивали. 21.30 Время. 22.05 Салом доктор! 22.20 Телеочерк. 22.45 Фигурали учиш. Европа чемпионати. 24.00 Янгиликлар.

МТ-II. 8.30 Зарядкага сафланинг. 8.45 «Шарқий Сибирь». 8.55 «Агар сиз...» 9.40 Дирижёр К. Симеонов. 11.10 «Меҳрибонингиз Коля». Фильм-спектакль. 13.10 «Овоз йўлидаги икки портрет». 14.15 Бизнинг бурчимиз. 15.05 Ҳужжатли фильм. 15.55 Хоккей. «Крилья Советов —«Спартак». 18.15 — Мультфильм. 18.35 Есенин ва Маяковскийга бағишланади. 19.35 Ҳужжатли фильм. 19.45 Концерт. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 ВЛКСМ Марказий Комитетининг пленумидан репортаж. 21.30 Время. 22.05 Салом, доктор. 22.20 «Ҳаёт учун хавфли». Бадиий фильм. 23.50 Концерт. 00.15 Янгиликлар.

УзТВ-I. 9.00 «Ассалому алайкум». 10.00 Оила даврасида. 11.00 Қўшиғим, жон қўшиғим. 11.30 «Фил йўқолди». Бадиий фильм. 12.45 — Актёрлар ва роллар. 13.55 Қувноқ саргузаштлар. 14.40 Спорт шарҳи. 15.10 Халқ ижодиёти. 16.00 Йўл ҳаракати хавфсизлиги учун. 16.40 Реклама. 18.05 Концерт. 18.25 Нафосат. 20.00 Ахборот. 20.20 Телефильм. 20.30 Ахборот. 20.50 Дам олиш концерти. 21.30 Время. 22.05 «Рассом хотинининг портрети». Бадиий фильм.

УзТВ-II. Фрунзе. 16.05 Мультфильм. 16.15 Реклама. 16.25 Ҳужжатли фильм. 17.30 Ч. Айтматов ижоди ҳақида. 18.30 Дўстлик — бойлигимиз. 20.30 «Мурас» 21.30 Время. 22.05 «Мерседесдаги кишининг ҳужжатлари». Бадиий фильм, 1 ва 2- сериялар.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-15-20, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.

Р. — 11524. Б. — 13. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 .